ሒሳብ

የተማሪ መጽሐፍ

1ኛ ክፍል

አዘጋጆች

ጀማል ሁሴን

ምኒሊክ አዲሱ

ሥራዉ መካሻ

አርታኢ እና ገምጋሚዎች፡-

ሙስጠፋ ከድር

ሮዳስ ድሪባ

ገስጥ አሰፋ

ግራፊክስ ዲዛይን

ግርማ ዳርጌ

ኃ/ጊዮርጊስ ተመስገን

አስተባባሪ

ጌታቸው ታለማ አጥናፉ

አዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ

© 2015 ዓ.ም የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ
በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱትን ጥቅሶችና ሥዕሎች በምንጭነት
የተጠቀመባቸውን ሁሉ እናመሰግናለን፡፡

ምስጋና

ይህን የትምህርት መጽሐፍ ከዝግጅት ጀምሮ በውጤት እንዲጠናቀቅ፣ የካበተ ልምዳቸውን በማካፈል፣ በፓናል ውይይት ሃሳብ በማፍለቅና በማቅረብ፣ በከተማችን በሚያስተምሩ መምህራን እንዲዘጋጅ በማድረግ፣ አስፈላጊውን በጀት በማስፈቀድ እንዲሁም በጥብቅ ዲስፕሊን እንዲመራ በማድረጋቸው ላደረጉት ከፍተኛ ድጋፍ የትምህርት ቢሮ ኃላፊ አቶ ዘላለም ሙላቱ የላቀ ምስጋና ይገባቸዋል፡፡

ለስራችን መሳካት ሁልጊዜ አብረውን በመሆን ፣ በሚያጋጥሙ ችግሮች መፍትሄ በመስጠት፣ የአፈጻጸም ሂደቱን በመከታተል፣ በመገምገም እንዲሁም የዝግጅቱ ስራ ቁልፍ ስራ መሆኑን ተረድተው ትኩረት በመስጠት ከጎናችን ለነበሩ የትምህርት ቢሮ የማኔጅመንት አባላት የስርዓተ ትምህርት ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ አድማሱ ደቻሳ፣ የትምህርት ቴክኖሎጂ ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ ዳኛው ገብሩ፣ የመምህራን ልማት ዘርፍ ምክትል ቢሮ ኃላፊ አቶ ሳምሶን መለሰ፣ የትምህርት ቢሮ ኃላፊ አማካሪ ወ/ሮ አበበች ነጋሽ፣ የትምህርት ቢሮ ጽ/ቤት ኃላፊ አቶ ሲሳይ እንዳለ፣ የቴክኒክ አማካሪ አቶ ደስታ መርሻ ላበረከቱት አስተዋጽኦ ምስጋና ይገባቸዋል፡፡

በመጨረሻም መጽሐፉ ተጀምሮ እስከሚጠናቀቅ ድረስ የትምህርት ቤት ርዕሳነ መምህራን ለስራው ልዩ ትኩረት በመስጠት አዘጋጅ መምህራንን ስለላካችሁልንና የሞራል ድጋፍ ስላደረጋችሁም ምስጋናችንን እናቀርባለን፡፡

ማውጫ ገጽ

ምዕራፍ 1

ቁጥሮች እስከ 20 1

1.1 ከ 1 እስከ 5 መቁጠር 2

1.2 ከ 6 እስከ 9 መቁጠር 5

1.3 ከ1 እስከ 5 ያሉ ቁጥሮችን ማንበብና መፃፍ 7

1.4 ከ6 እስከ 9 ያሉ ቁጥሮችን ማንበብና መፃፍ 11

1.5 ዜሮ ቁጥር 14

1.6 ከ10 እስከ 20 ያሉ መቁጠሪያ ቁጥሮች 15

1.7 ከ10 እስከ 20 ያሉ መቁጠሪያ ቁጥሮችን ማንበብና መፃፍ.. 17

ማጠቃለያ.. 22

ማጠቃለያ መልመጃ.. 23

ምዕራፍ 2

ቁጥሮችን ማወዳደርና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ 24

2.1 ሁለት ቁጥሮችን ማወዳደር.. 24

2.2. ሶስት ቁጥሮችን ማወዳደር.. 27

2.3. እስከ 20 ያሉ ቁጥሮች ቅደም ተከተል 30

2.4. ቁጥሮችን በ10 ቡድን መክፈል 32

ማጠቃለያ.. 35

ማጠቃለያ መልመጃ.. 36

ምዕራፍ 3

መደመር 38
3.1 መደመርን በተረት 38
3.2 ወደ ፊት እየዘለሉ መቁጠር 40
3.3 5 ፣ 6 ፣ 7 ፣ 8 ፣ 9 እና 10 መመስረት.. 41
3.4 ቁጥሮችን መተንተን 43
3.5 እጥፍና አቅራብ እጥፍ 46
3.6 ባለ አንድ አሃዝ ቁጥሮችን መደመር 47
3.7 ባለ አንድ አሃዝ ከባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮች ጋር መደመር 49
ማጠቃለያ.. 52
ማጠቃለያ መልመጃ.. 53

ምዕራፍ 4

መቀነስ 55
4.1 ወደ ኂላ መቁጠር 55
4.2 መቀነስን በተረት 56
4.3 ቁጥሮችን መተንተን 58
4.4 ባለ አንድ አሀዝ ቁጥሮችን መቀነስ 59
4.5. ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮችን መቀነስ 60
4.6 በመደመር እና በመቀነስ መካከል ያለዉ ዝምድና 62
4.7 የቃላት ፕሮብሌሞች 64

ማጠቃለያ.. 66

ማጠቃለያ መልመጃ.. 67

ምዕራፍ 5

እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች 68

5.1 በ10 በ10 ቡድን መቁጠር 68

5.2 ቁጥሮች እስከ 100 72

5.3 የቁጥሮች ቅደም ተከተል 75

5.4 አንዶችና የአስሮች የቤት ዋጋ 78

ማጠቃለያ.. 82

ማጠቃለያ መልመጃ.. 83

ምዕራፍ 6

እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር እና መቀነስ........ 85

6.1 ባለ አንድ አሀዝ እና ባለ ሁለት አሀዝ ቁትሮችን
መደመር 85

6.2 ከባለ ሁለት አሀዝ ሙሉ ቀጥር ባለ አንድ አሀዝ ሙሉ
ቁጥር መቀነስ 89

6.3 ባለ ሁለት አሀዝ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር 91

6.4 ባለ ሁለት አሃዝ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ 94

6.5 እስከ 100 ባሉ ሙሉ ቁጥሮችን በመደመርና በመቀነስ
የቃላት ፕሮብሌሞችን መስራት 96

ማጠቃለያ 98

ማጠቃለያ መልመጃ.. 99

ምዕራፍ 7

የተለመዱ ቅርጾች 101

7.1 ርዝመትና ወርድ ያላቸዉን ምስሎች በስማቸዉ መለየት.. 101

7.2 ርዝመትና ወርድ ያላቸዉን ምስሎች መሳል 104

7.3 የጂኦሜትሪ ምስሎችን መለየት 104

ማጠቃለያ.. 107

ማጠቃለያ መልመጃ.. 108

ምዕራፍ 8

ንድፎች 109

8.1 ንድፎችን መገልበጥ 109

8.2 ንድፎችን ማስቀጠል 111

8.3 ተደጋጋሚ ንድፎችን መፍጠር 112

ማጠቃለያ.. 113

ማጠቃለያ መልመጃ.. 113

ምዕራፍ 9

ርዝመት፣ መጠነ ቁስ እና ይዘትን መለካት......................... 114

9.1 ባህላዊ መለኪያዎችን በመጠቀም ርዝመትን መለካት.... 114

9.2 እርዝመትን ማወዳደር 109

9.3 ባህላዊ መለኪያዎችን በመጠቀም መጠነ ቁስን መለካት... 110

9.4 መጠነቁስን ማወዳደር 121

9.5 ባህላዊ መለኪያዎችን በመጠቀም ይዘቶችን መለካት 122

9.6 ይዘትን ማወዳደር 125

ማጠቃለያ 127

ማጠቃለያ መልመጃ 128

ምዕራፍ 10

የኢትዮጵያ ገንዘብ 129

10.1 የኢትዮጵያ ኖቶችና ሳንቲሞች 129

10.2 የሳንቲሞችና የብር ኖቶች ዝምድና 132

10.3 የቃላት ፕሮብሌሞችን መፍታት 133

ማጠቃለያ 134

ማጠቃለያ መልመጃ 135

ምዕራፍ 11

የኢትዮጵያ ጊዜ 136

11.1 የኢትዮጵያ ጊዜ አቆጣጠር 136

11.2 የሳምንቱ ቀናት 138

11.3 በጊዜ የተሰጡ የቃላት ፕሮብሌሞችን መፍታት 139

ማጠቃለያ 140

ማጠቃለያ መልመጃ 141

ምዕራፍ 1 ቁጥሮች እስከ 20

የመማር ዉጤቶች፡ ከዚህ ምእራፍ ትምህርት በኋላ፡

- በስብስብ ውስጥ ያሉ ቁሶችን ትቆጥራላችሁ።
- እስከ 20 ባለ በቁጥሮችና በቁሶች መሀከል ያለዉን ዝምድና ትረዳላችሁ።
- ቆጠራን ከቁስ ቁጥር ጋር ታገናኛላችሁ።

መግቢያ

ቀጥሎ ያሉት የምን የምን ምስሎች ናቸዉ

1.1. ከ 1 እስከ 5 መቁጠር

የመማር ብቃቶች:

- ቁጥሮችን በቃል መጥራት።
- ቁሶችን በስብስብ መቁጠር።
- በተሰጠው ቁጥር የቁስ ስብስብ መስራት።

1. አንድ

የሚከተሉትን ምስሎች በማየት ብዛታቸዉን ግለፁ።

አንድ ድመት

አንድ ኳስ

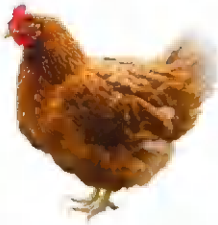

______

______

______

______

2. ሁለት

የሚከተሉትን ምስሎች በማየት ብዛታቸዉን ግለፁ።

ሁለት ወፎች

ሁለት ዶሮዎች

______

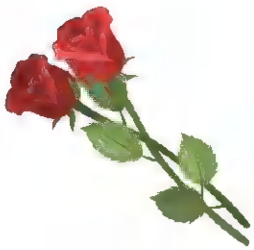

____________ ____________ ____________

ተግባር 1.1. ተማሪዎች የራሳቸዉንና የጓደኞቻቸዉን ጫማዎች 1፡2 ፤ 1፡2 እያሉ ይቁጠሩ፡

3. ሶስት

የሚከተሉትን ምስሎች በማየት ብዛታቸዉን ግለፁ፡፡

ሶስት ጠጠሮች

ሶስት አንበሳዎች

____

____________ ____________ ____________

ተግባር 1.2 ሶስት የተማሪዎች እስክብርቶዎችን እንደ ባህላዊ ምድጃ አድርገዉ ይቁጠሩ፡፡

4. አራት

የሚከተሉትን ምስሎች ብዛታቸዉን ግለፁ።

አራት ሙዞች

አራት ዶሮዎች

____

____

5. አምስት

የሚከተሉትን ምስሎች በማየት ብዛታቸዉን ግለፁ።

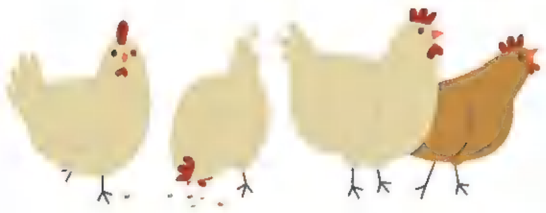

አምስት ዶሮዎች

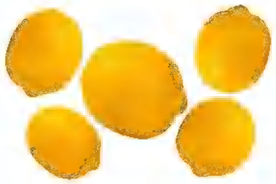

አምስት ሎሚዎች

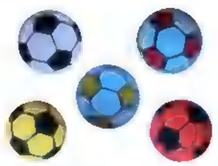

____________ ____________ ____________

ምሳሌ ተማሪዎች ጣቶቻቸዉን እንደ መቁጠሪያ በመጠቀም እያንዳንዱን ጣት ከቁጥር ጋር በማዛመድ ይቁጠሩ::

የቡድን ስራ 1.1 ተማሪዎች የቁጥር መዝሙር ይዘምሩ::

1.2. ከ 6 እስከ 9 መቁጠር

የመማር ብቃቶች:

- ✓ በጥምር ስብስብ መቁጠር::
- ✓ ስብስብ ቁሶችን ከቁጥራቸው ጋር ማዛመድ::

6. ስድስት

የሚከተሉትን ምስሎች ብዛታቸዉን ግለፁ::

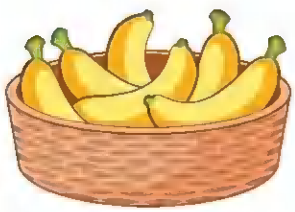

ስድስት ሙዞች ____________

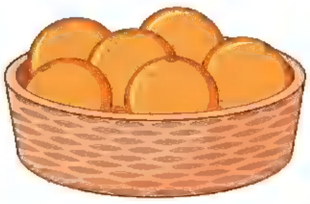

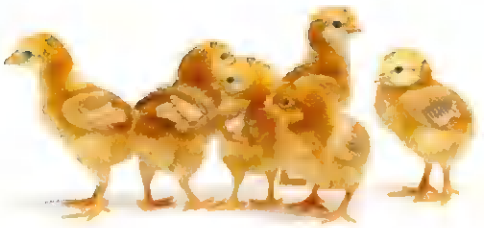

__________ __________

7. ሰባት

የሚከተሉትን ምስሎች በማየት ብዛታቸዉን ግለፁ::

ሰባት ቃሪያዎች

____

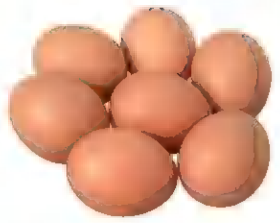

__________ __________

8. ስምንት

የሚከተሉትን ምስሎች ብዛታቸዉን ግለፁ::

ስምንት ዣንጥላዎች

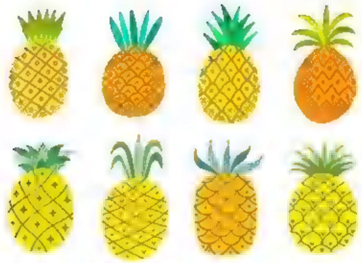

____

____

____

9 ዘጠኝ

የሚከተሉትን ምስሎች ብዛታቸውን ግለፁ::

ዘጠኝ ማንኪያዎች

____

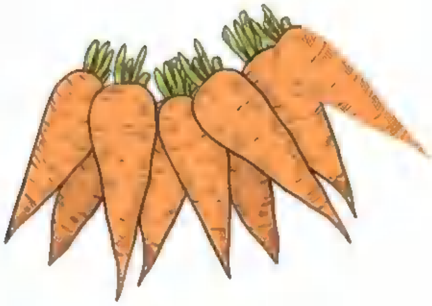

____

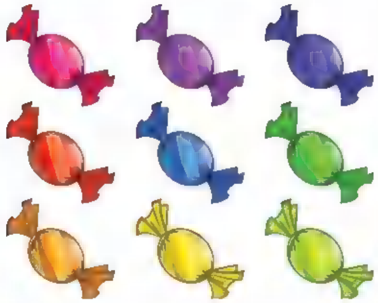

____

1.3. ከ1 እስከ 5 ያሉ ቁጥሮችን ማንበብና መፃፍ

የመማር ብቃቶች:

- ✓ ቁጥሮችን በቃል መጥራት::
- ✓ በተሰጠው ቁጥር የቁስ ስብስብ መስራት::

ቁጥር 1. ማንበብ እና መፃፍ

1 አንድ

አንድ ቁጥርን በቃል ማንበብ፡፡

1 1 1 1 1 1

አንድን ቁጥር ደጋግማችሁ ፃፉ፡፡

1 ____ ____ ____ ____ ____

ቁጥር 2 ማንበብና መፃፍ

2 ሁለት

ቁጥር ሁለትን በቃል ማንበብ፡፡

2 2 2 2 2 2

ሁለት ቁጥርን ደጋግማችሁ ፃፉ፡፡

2 ____ ____ ____ ____ ____

ቁጥር 3 ማንበብና መፃፍ

3 ሶስት

ቁጥር ሶስትን በቃል ማንበብ፡፡

3 3 3 3 3 3

ሶስት ቁጥርን ደጋግማችሁ ፃፉ፡፡

3 ____ ____ ____ ____ ____

ተግባር 1.3

ሶስት የተማሪዎች እስክብርቶዎችን እንደ ባህላዊ ምድ ኛ አድርገው ይቁጠሩ::

ቁጥር 4 ማንበብና መፃፍ

4 አራት

ቁጥር አራትን በቃል ማንበብ

4 4 4 4 4 4

አራት ቁጥርን ደጋግማችሁ ፃፉ::

4 ___ ___ ___ ___ ___

5 ማንበብ እና መፃፍ

5 አምስት

ቁጥር አምስትን በቃል ማንበብ

5 5 5 5 5 5

አምስት ቁጥርን ደጋግማችሁ ፃፉ::

5 ___ ___ ___ ___ ___

መልመጃ 1.1

1. አንብቡ　　በፊደል ፃፉ　　በቁጥር ፃፉ

____________　　____________

____________　　____________

____________　　____________

____________　　____________

____________　　____________

2. ቁጥሮችን አዛምዱ

በፊደል	በአሀዝ
አምስት	2
አራት	5
ሁለት	4
ሶስት	1
አንድ	3

3. በምሳሌዉ መሰረት የጎደለዉን ሙሉ።

ምሳሌ

1	2	3	4	5

	2	3		5

1		3		5

5		3	2	1

1.4. ከ6 እስከ 9 ያሉ ቁጥሮችን ማንበብና መፃፍ

የመማር ብቃቶች:

- ✓ ስብስብ ቁሶችን ከቁጥራቸው ጋር ማዛመድ።
- ✓ እስከ 9 ያሉ ቁሶችን ብዛት ማስታወስ።
- ✓ የቁሶችን ብዛት በፍጥነት መጥራት።
- ✓ ከ9 በመነሳት ቁሶችን እየቀነሱ ወደ ኂላ መቁጠር።
- ✓ ከ1 የተለዩ ቁጥሮችን ወደፊት ከቁሶች ጋር መቁጠር።

ቁጥር 6 ማንበብና መፃፍ

6 ስድስት

የሚከተሉትን ምስሎች ብዛታቸዉን ግለፁ።

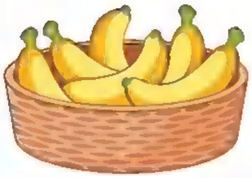

ስድስት ሙዞች

____

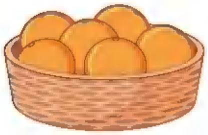

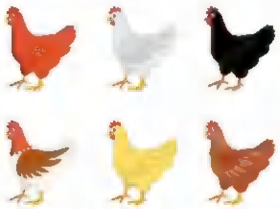

__________ __________

ቁጥር 6 በቃል ማንበብ

6 6 6 6 6 6

ስድስት ቁጥርን ደጋግማችሁ ፃፉ።

6 ____ ____ ____ ____ ____

ቁጥር 7 ማንበብ እና መፃፍ

7 ሰባት

ቁጥር 7 በቃል ማንበብ

7 7 7 7 7 7

ሰባት ቁጥርን ደጋግማችሁ ፃፉ።

7 ____ ____ ____ ____ ____

ቁጥር 8 ማንበብና መፃፍ

8 ስምንት

ቁጥር 8 በቃል ማንበብ

8 8 8 8 8 8

ስምንት ቁጥርን ደጋግማችሁ ፃፉ።

8 ____ ____ ____ ____ ____

ቁጥር 9 ማንበብና መፃፍ

9 ዘጠኝ

ቁጥር 9 በቃል ማንበብ

9 9 9 9 9 9

ዘጠኝ ቁጥርን ደጋግማችሁ ፃፉ።

9 ____ ____ ____ ____ ____

መልመጃ 1.2

1. ቁጥሮችን አዛምዱ

በቁጥር	በፊደል
6	ሰባት
7	ዘጠኝ
8	ስድስት
9	ስምንት

2. በምሳሌዉ መሰረት የጎደለዉን ሙሉ፡፡

ምሳሌ

6	7	8	9

	7		9

6	7		9

6		8	9

9		7	6

3. ቁሶችን ከቁጥር ጋር ያዛምዱ

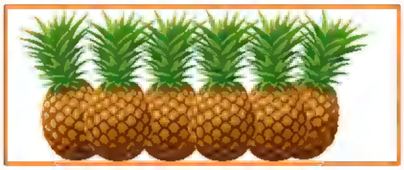

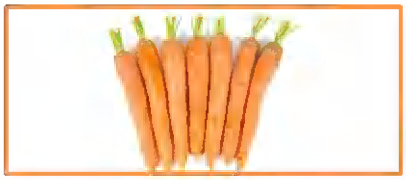

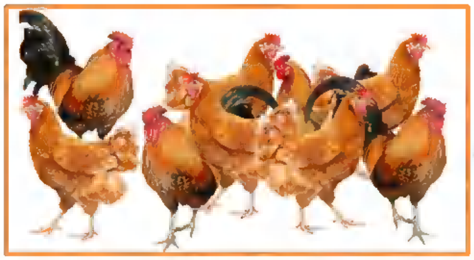

ሀ. 8

ለ. 9

ሐ. 7

መ. 6

አስተዉሉ፡ እስከ 9 ያሉ መቁጠሪያ ቁጥሮች ቅደም ተከተል ከትንሹ ወደ ትልቁ እንደሚከተለዉ ይሆናል፡፡

1፣ 2፣ 3፣ 4፣ 5፣ 6፣ 7፣ 8፣ 9

ከትልቁ ወደ ትንሹ ደግሞ 9፣ 8፣ 7፣ 6፣ 5፣ 4፣ 3፣ 2፣ 1

1.5 ዜሮ ቁጥር

0 ዜሮ

የመማር ብቃት፡

- **የዜሮን ትርጉም መረዳት**

ተግባር 1.4 ከዚህ በታች በዶሚኖ የተገለፁትን ነጥቦች ብዛት ግለፁ፡፡

______

______

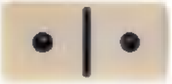

______

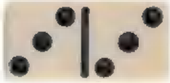

______

______

______

አስተውሉ

ምንም ነጥብ የለም የሚለዉ የዜሮ ቁጥር ፅንሰ ሃሳብ ነዉ፡፡

ዜሮ 0

ዜሮን ደጋግመዉ በቃላቸዉ ይጥሩ

0 0 0 0 0 0

ዜሮን በተለያየ ቀለም ያድምቁ፡

0 0 0 0 0 0

ዜሮ ቁጥርን ደጋግመዉ ይፃፉ::

0 _____ _____ _____ _____ _____

በምሳሌዉ መሰረት የጎደለዉን ሙሉ::

ምሳሌ

0	1	2	3	4

	1		3	4

		2		4

4	3	2	1	

ተግባር 1.5 አስቴር ሁለት እንቁላሎች ገዝታ ስትመጣ ሁለቱም ወድቀዉ ተሰበሩ አስቴር ስንት እንቁላሎች ይቀሯታል::

1.6 ከ10 እስከ 20 ያሉ መቁጠሪያ ቁጥሮች

የመማር ብቃት

✓ ከ10-20 ያሉ ቁጥሮችን በቃል መቁጠር::

የቡድን ስራ 1.2

የሚከተሉትን ቁሶች በማየት ብዛታቸዉን ግለፁ::

__________ __________ __________

___________ ___________

የሚከተሉትን ምስሎች ብዛታቸዉን ግለፁ::

አስር ማንኪያዎች

አስራ አንድ ኳሶች

_____________ _____________

___________ ___________ ___________

1.7 ከ10 እስከ 20 ያሉ መቁጠሪያ ቁጥሮችን ማንበብና መፃፍ

የመማር ብቃቶች

- እስከ 20 ያሉ ቁሶችን በ 2 መቁጠር።
- ጣቶችን በ 5 መቁጠር።
- ቁጥሮችን በ 5 መቁጠር።
- ከ 20 በመነሳት ወደኋላ መቁጠር።
- ቁጥሮችን በቁጥር መስመር ላይ "ከፊት" "ከኋላ" እና በመሃል በመጠቀም ማስቀመጥ።
- ከማንኛዉም ቁጥር በመነሳት እስከ 20 ወደ ፊት መቁጠር።

ተግባር 1.6

እስከ 10 ያሉ መቁጠሪያ ቁጥሮችን ከትንሹ ወደ ትልቁ በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

ቁጥሮችን አንብቡ

10.............................. አስር
11 ....አስራ አንድ
12 .... አስራ ሁለት
13..............................አስራ ሶስት
14..............................አስራ አራት
15...............................አስራ አምስት
16...............................አስራ ስድስት
17...............................አስራ ሰባት
18...............................አስራ ስምንት
19...............................አስራ ዘጠኝ
20...............................ሀያ

ከ 10 — 20 ያሉ ቁጥሮችን ደጋግማችሁ ፃፉ።

10 10 10 ____ ____ ____ ____ ____

11 11 11 ____ ____ ____ ____ ____

12 12 12 ____ ____ ____ ____ ____

13 13 13 ____ ____ ____ ____ ____

14 14 14 ____ ____ ____ ____ ____

15 15 15 ____ ____ ____ ____ ____

16 16 16 ____ ____ ____ ____ ____

17 17 17 ____ ____ ____ ____ ____

18 18 18 ____ ____ ____ ____ ____

19 19 19 ____ ____ ____ ____ ____

20 20 20 ____ ____ ____ ____ ____

በምሳሌዉ መሰረት የጎደለዉን ቦታ ሙሉ።

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	12		14		16			19	20
20		18	17	16		14		12	11
20	19				15				11
5	6		8	9		11	12	13	14
17			14			11			8
8			11			14			17

የሚከተሉትን ቁሶች በሁለት በሁለት ቁጠሩ፡፡

ሁለት   አራት   ________

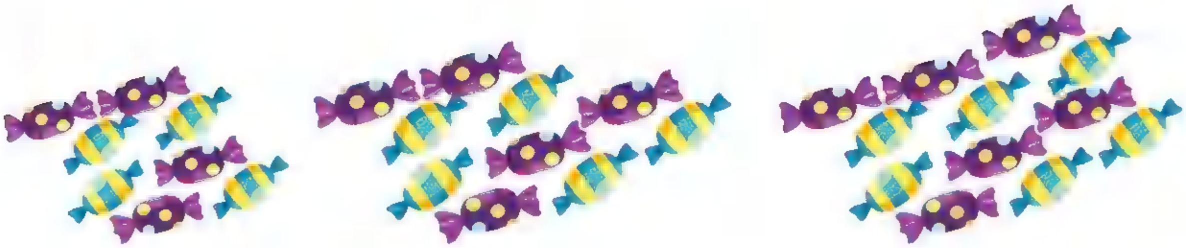

________   ________   ________

በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን ቁጥሮች በሁለት በሁለት ቁጠሩ፡፡

2 ፣ 4 ፣ 6 ፣ 8 ፣ 10 ፣ 12 ፣ 16 ፣ 18 ፣ 20

ሀ. 2፣ __ ፣ 6 ፣ 8 ፣ __ ፣ 12 ፣ 14 ፣ __ ፣ __ ፣ 20

ለ. 20 ፣ 18 ፣ __ ፣ 14 ፣ __ ፣ __ ፣ 8 ፣ 6 ፣__ ፣ 2

የሚከተሉትን ቁሶች በምሳሌዉ መሰረት በሶስት በሶስት ቁጠሩ፡፡

ሶስት   ስድስት

____________ ____________

የሚከተሉትን ቁጥሮች በምሳሌዉ መሰረት በሶስት በሶስት ቁጠሩ፡፡

3 ፣ 6 ፣ 9 ፣ 12 ፣ 15 ፣ 18

ሀ. 3፣ ___፣ 9፣ ___ ፣15 ፣ 18

ለ. 18 ፣ ___፣ 12 ፣ ___ ፣ 6 ፣ 3

የሚከተሉትን ቁሶች በምሳሌዉ መሰረት በአራት በአራት ቁጠሩ፡፡

አራት

ስምንት

____

____

____

የቡድን ስራ 1.3

1. ተማሪዎች የራሳችሁንና የጓደኞቻችሁን ጣቶች በመጠቀም በአምስት በአምስት እስከ 20 ይቁጠሩ።
2. የሚከተሉትን ምስሎች በመጠቀም 1ኛ ፣ 2ኛ ፣ 3ኛ፣ 4ኛ ወይም 5ኛ በማለት አትሌቶች የሚሮጡበትን መስመር ተወያዩባቸዉ።

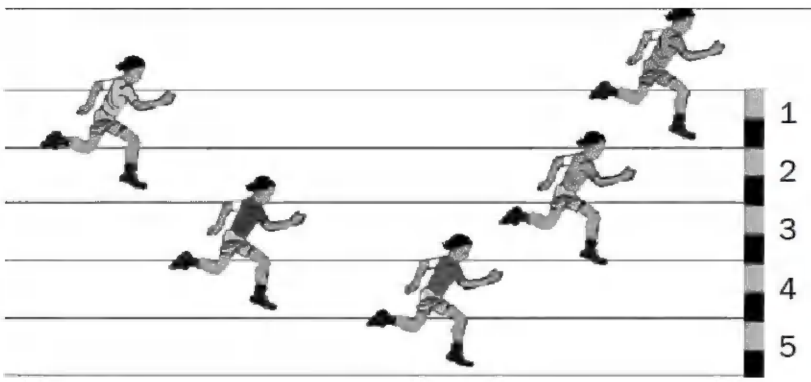

የምዕራፍ 1 ማጠቃለያ

- ከአንድ እስከ አምስት ያሉ መቁጠሪያ ቁጥሮች በቅደም ተከተል
  - ከትንሹ ወደ ትልቁ 1፣ 2 ፣ 3 ፣ 4 ፣ 5
  - ከትልቁ ወደ ትንሹ 5፣ 4 ፣ 3 ፣ 2 ፣ 1
- ከአንድ እስከ ዘጠኝ ያሉ መቁጠሪያ ቁጥሮች በቅደም ተከተል
  - ከትንሹ ወደ ትልቁ 1፣ 2 ፣3 ፣4 ፣5 ፣ 6፣ 7፣ 8፣ 9
  - ከትልቁ ወደ ትንሹ 9፣ 8 ፣ 7፣ 6፣ 5፣ 4፣ 3 ፣ 2፣ 1
- ምንም ወይም ባዶ የሚለዉ የዜሮ ፅንሰ ሀሳብን ይገልፃል፡፡
- ከአንድ እስከ ሀያ ያሉ መቁጠሪያ ቁጥሮች በቅደም ተከተል
  - ከትንሹ ወደ ትልቁ 1፣ 2 ፣ 3 ፣ 4 ፣ 5 ፣ 6፣ 7 ፣ 8 ፣ 9 ፣ 10 ፣ 11 ፣ 12 ፣ 13 ፣ 14 ፣ 15 ፣ 16 ፣ 17 ፣ 18 ፣ 19 ፣ 20
  - ከትልቁ ወደ ትንሹ 20 ፣ 19 ፣ 18 ፣ 17 ፣ 16 ፣ 15 ፣ 14 ፣ 13 ፣ 12 ፣ 11፣ 10 ፣ 9 ፣ 8 ፣ 7 ፣ 6 ፣ 5፣ 4 ፣ 3 ፣ 2 ፣ 1

የምዕራፍ 1 የማጠቃለያ መልመጃዎች

1. በአሃዝ የተሰጡትን ቁጥሮች በፊደል ፃፉ፡፡

ሀ. 10 __________ መ. 12 __________________

ለ. 8 __________ ሠ. 17 __________________

ሐ. 5 _________

2. በፊደል የተሰጡትን ቁጥሮች በአሃዝ ፃፉ፡፡

ሀ. አራት _____ መ. አስራ ዘጠኝ _____

ለ. አስራ አንድ _____ ሠ. ዜሮ _____

ሐ. አስራ ስምንት _____

3. በጎደለው ቦታ ሙሉ፡፡

ሀ.

1	2	3		5	6			9	10

ለ.

	1	2		4	5		7	8	9

ሐ.

10	9	8	7	6			3	2	

ምዕራፍ 2 ቁጥሮችን ማወዳደርና በቅደም ተከተል ማስቀመጥ

የመማር ዉጤቶች: ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፣

- ቁጥሮችን ታወዳድራላችሁ ፡፡
- ቁጥሮችን በቅደም ተከተል ታስቀምጣላችሁ ፡፡
- የቁጥሮችን የቤት ዋጋ ጽንሰ ሀሳብ ታዳብራላችሁ፡፡

2.1 ሁለት ቁጥሮችን ማወዳደር

የመማር ብቃት:

- በሁለት ምድብ ያሉ ቁሶችን በቁጥራቸው መጠን ማወዳደር፡፡

ተግባር 2.1 በ ሀ ፣ ለ እና ሐ የሚገኙትን ምስሎች ብዛታቸዉን በመመልከት በግራ ያለዉ ወይም በቀኝ ያለዉ ይበልጣል በማለት አወዳድሩ፡፡

ሀ. 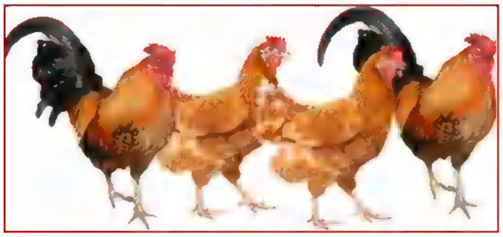

ለ

ሐ. 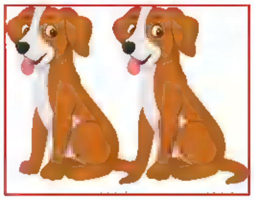 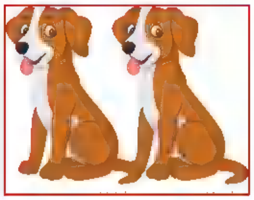

አስተውሉ

በቁጥር ጨረር በግራ በኩል ያሉ ቁጥሮች በቀኝ በኩል ካሉ ቁጥሮች ያንሳሉ፡፡

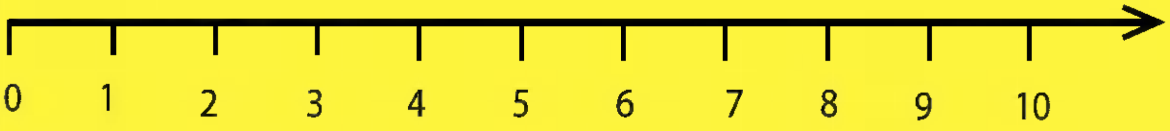

“0 <1፣ 1< 2፣2<3፣3<4፣4<5፣5<6፣6<7፣7<8፣8<9፣9<10”

“ < “ ይህ የያንሳል ምልክት ነዉ፡፡

“ > “ ይህ የይበልጣል ምልክት ነዉ፡፡

“ = “ ይህ የእኩል ይሆናል ምልክት ነዉ፡፡

ምሳሌ

“0 < 1” ምክንያቱም በቁጥር መስመር ላይ 0 ከ 1 በስተግራ በኩል ስለምትገኝ ነዉ፡፡

“1 < 2” ምክንያቱም በቁጥር መስመር ላይ 1 ከ 2 በስተግራ በኩል ስለምትገኝ ነዉ፡፡

የቡድን ስራ 2.1

በምሳሌዉ መሰረት የቁሶችን ብዛት አወዳድሩ፡፡

ምሳሌ

4 < 5

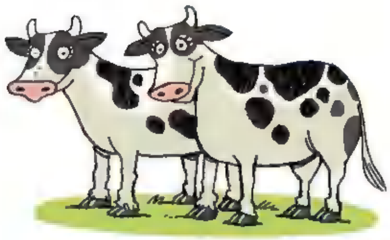
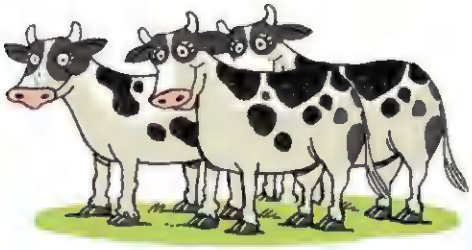

2 ____ 3

3 ____ 2

2 ____ 2

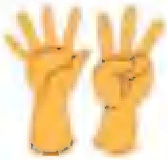

8 ____ 6

መልመጃ 2.1

1.በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን ቁጥሮች አወዳድሩ፡፡

ሀ. 4 > 3

ለ. 16 __ 5

ሐ. 8 __ 8

መ. 15 __ 13

ሠ. 9 __ 3

ረ. 13 __ 13

2. በምሳሌዉ መሰረት ከትንሹ ወደ ትልቁ አስቀምጡ፡፡

ምሳሌ

3 ፣ 5 ፣ 2 ፣ 8 ፣ 9 → 2 ፣ 3 ፣ 5 ፣ 8 ፣ 9

ሀ. 8 ፣ 3 ፣ 2 ፣7 ፣ 10 → __፣ __፣ __፣ __፣ __

ለ. 9፣ 0፣ 5፣ 8፣ 3፣ 4 → __፣ __፣ __፣ __፣ __፣ __

ሐ. 0፣ 5፣ 2፣ 3፣ 8፣ 7 → __፣ __፣ __፣ __፣ __፣ __

3. በምሳሌዉ መሰረት ከትልቁ ወደ ትንሹ አስቀምጡ፡፡

ምሳሌ

1 ፣ 2 ፣ 8 ፣ 6 ፣ 9 → 9 ፣ 8 ፣ 6 ፣ 2 ፣ 1

ሀ. 2፣ 5፣ 8፣ 3፣ 7፣ 9 → __፣ __፣ __፣ __፣ __፣ __

ለ. 4 ፣ 5 ፣ 8 ፣ 9 ፣ 10 → __፣ __፣ __፣ __፣ __

ሐ. 8፣ 5፣ 8፣ 2፣ 7፣ 9 → __፣ __፣ __፣ __፣ __፣ __

2.2. ሶስት ቁጥሮችን ማወዳደር

የመማር ብቃቶች

- የቁስ ስብስቦችን በቁጥራቸው ቅደም ተከተል ያስቀምጡ፡፡
- "በፊት" "በኋላ" እና በመካከል" በማለት ቁጥሮችን በቁጥር መስመር ላይ ያስቀምጡ፡፡
- ቁጥሮችን በቁጥር መስመር ላይ ያወዳድሩ፡፡

የቡድን ስራ 2.2: የሚከተሉትን ምስሎች ጥንድ ጥንድ በመሆን ተወያዩበት፡፡

? > ?

6 > 2

? < ?

የሚከተሉትን ምስሎች ብዛት በምሳሌዉ መሰረት አወዳድሩ፡፡

1 < 3 < 4

3 ___ 2 ___ 1

2 ___ 3 ___ 4

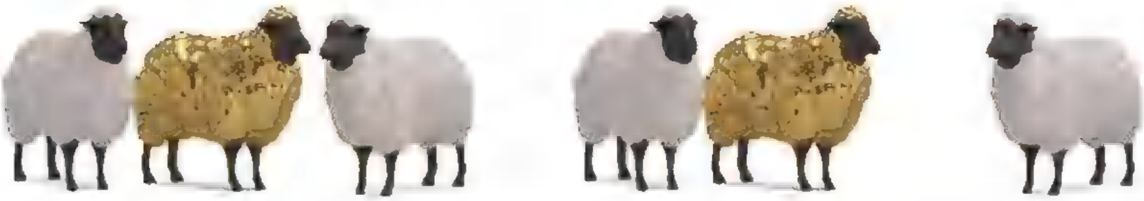

3 ___ 2 ___ 1

መልመጃ 2.2

1. የሚከተሉትን ሶስት ቁጥሮች አወዳድሩ፡፡

ምሳሌ 1 < 2 < 4

ሀ. 5 __ 7 __ 9

ለ. 2 __ 3 __ 4

ሐ. 8 __ 8 __ 8

መ. 12 __ 13 __ 14

ሠ. 19 __ 18 __ 17

ረ. 11 __ 9 __ 8

2. ከቁጥር መስመር ላይ ሶስት ቁጥሮችን በመዉሰድ በፊት፣ በኋላ እና በመካከል በማለት ለዩ፡፡

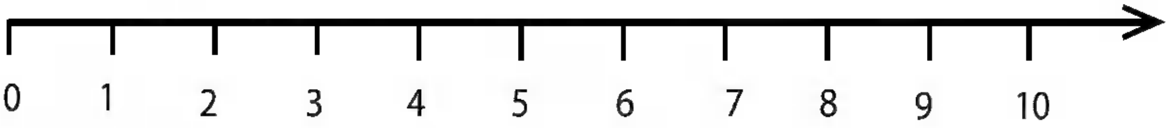

ምሳሌ 1 ቁጥር ከ 2 በፊት ትገኛለች፡፡

2 ቁጥር በ 1 እና በ 3 መካከል ትገኛለች፡፡

3 ቁጥር ከ 2 በኋላ ትገኛለች፡፡

ቁጥሮች	በፊት	ከኋላ
5	4	6
10		
13		
14		
7		

3. በተሰጠዉ ምሳሌ መሰረት ባዶ ቦታዎችን ሙሉ።

ምሳሌ የ 4 ቀዳማይ 3 ነዉ።

የ 7 ተከታይ 8 ነዉ።

ሀ. የ 6 ተከታይ ነዉ።

ለ. የ 8 ቀዳማይ __ ነዉ።

ሐ. የ 9 ተከታይ __ ነዉ።

መ. የ 1 ቀዳማይ __ ነዉ።

ሠ. የ 5 ተከታይ __ ነዉ።

4. እኔ ቁጥር ነኝ በሰባት እና በዘጠኝ መካከል እገኛለሁ እኔ ማን ነኝ?

አስተዉሉ

✓ ከተሰጠዉ ቁጥር በፊት የሚገኝ ቁጥር ቀዳማይ ይባላል።

✓ ከተሰጠዉ ቁጥር በኋላ የሚገኝ ቁጥር ተከታይ ይባላል።

2.3. እስከ 20 ያሉ ቁጥሮች ቅደም ተከተል

የመማር ብቃቶች፡

- የቁጥር ስብስቦችን በቁጥራቸው ቅደም ተከተል ማስቀመጥ።

ተግባር 2.2 ቁጥሮች ከ 0 እስከ 10 በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

አስተዉሉ፡ እስከ 20 ያሉ ቁጥሮች ቅደም ተከተል በአሀዝ ከትንሹ ወደ ትልቁ እንደሚከተለዉ ይሆናል።

0 ፣ 1 ፣ 2 ፣3 ፣ 4 ፣ 5 ፣ 6 ፣ 7 ፣ 8 ፣ 9 ፣ 10 ፣ 11 ፣
12 ፣ 13 ፣ 14 ፣ 15 ፣ 16 ፣ 17 ፣ 18 ፣ 19 ፣ 20

እስከ 20 ያሉ ቁጥሮች ከትልቁ ወደ ትንሹ

20 ፣ 19 ፣ 18 ፣ 17 ፣ 16 ፣ 15 ፣ 14 ፣ 13 ፣ 12 ፣ 11 ፣ 10 ፣ 9 ፣ 8 ፣ 7 ፣ 6 ፣ 5 ፣ 4 ፣ 3 ፣ 2 ፣ 1 ፣ 0

መልመጃ 2.3

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትንሹ ወደ ትልቁ በቅደም ተከተል አስቀምጡ፡፡

ምሳሌ 11 ፣ 15 ፣ 14 ፣ ፣18 ፣17

ከትንሹ ወደ ትልቁ 11 ፣ 14 ፣ 15 ፣ 17 ፣ 18

ሀ. 16 ፣ 14፣ 18 ፣ 15 ፣ 17

ለ. 19 ፣ 12 ፣ 11 ፣ 18 ፣ 15

ሐ. 19 ፣ 13 ፣ 17 ፣14 ፣ 16

መ. 19 ፣ 17 ፣ 15 ፣ 13 ፣12

2. የሚከተሉትን በተሰጠዉ ምሳሌ መሰረት ባዶ ቦታዎችን ሙሉ፡፡

ምሳሌ የ 14 ቀዳማይ 13 ነዉ፡፡

የ 17 ተከታይ 18 ነዉ፡፡

ሀ. የ 16 ተከታይ __ ነዉ፡፡

ለ. የ 18 ቀዳማይ __ ነዉ፡፡

ሐ. የ 19 ተከታይ __ ነዉ፡፡

መ. የ 11 ቀዳማይ __ ነዉ፡፡

ሠ. የ 15 ተከታይ __ ነዉ፡፡

3. የጎደለዉን ቁጥር ሙሉ።

ምሳሌ 12 ፣ __ ፣ 14 ፣ __ ፣ 17 ፣ __ ፣ 19

12 ፣ 13 ፣ 14 ፣ 15 ፣ 16 ፣ 17 ፣ 18 ፣ 19

ሀ. 11 ፣ __ ፣ 13 ፣ __ ፣ __ ፣ 16

ለ. 15 ፣ __ ፣ 17 ፣ __ ፣ __ ፣ 20

ሐ. 12 ፣ __ 14 ፣ __ ፣ __ ፣ 17

መ. 16 ፣ __ ፣ 18 ፣ __ ፣ 20

2.4. ቁጥሮችን በ 10 ቡድን መክፈል

የመማር ብቃቶች፡

- ሁለት የቁስ ስብስቦችን 10 እስኪሆኑ ድረስ ማጣመር።
- ቁሶችን በአስር እና በአምስት መመደብ።

ተግባር 2.3 የሚከተሉትን ምስሎች ብዛታቸዉን ፃፉ።

____

____

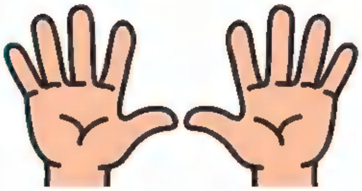

____

____

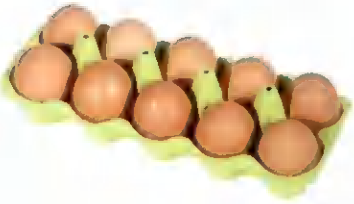

____

መልመጃ 2.4

በምሳሌዉ መሰረት ምስሎችን በ10 ቡድን በመክፈል ግለፁ።

ሀ.

16 = 10 እና 6

ለ.

13 = _____ እና _____

ሐ.

15 = _____ እና _____

መ. 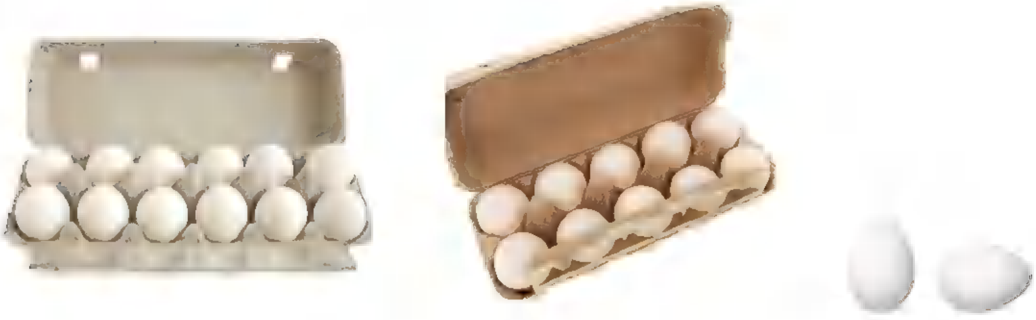

12 = __ እና __

የቡድን ስራ፡ 2.3

1. የራሳችሁንና የጓደኞቻችሁን እርሳስ 10 ፤ 10 እያደረጋችሁ አስቀምጡ፡፡
2. ቆጦችን በቀለማቸዉ 10 ፤ 10 እያደረጋችሁ ቁጠሩ፡፡

የምዕራፍ 2 ማጠቃለያ

❖ ቁጥሮችን ለማወዳደር የምንጠቀማቸዉ ምልክቶች

“ < “ ይህ የያንሳል ምልክት ነዉ።

“>” ይህ የይበልጣል ምልክት ነዉ።

“ = “ ይህ የእኩል ይሆናል ምልክት ነዉ።

የምዕራፍ 2 ማጠቃለያ መልመጃ

1. ባዶ በታዉን ሙሉ።

ሀ. _______ በ 3 እና በ 5 መካከል ይገኛል።

ለ. _______ የ 8 ቀዳሚይ ነዉ።

ሐ. _______ በ 12 እና በ 14 መካከል ይገኛል።

መ. _______ የ 0 ተከታይ ነዉ።

ሠ. _______ በ 9 እና በ 11 መካከል ይገኛል።

2. ቁጥሮችን " < " ፣ " > " ወይም " = " በመጠቀም አወዳድሩ።

ሀ. 12 _____ 15

ለ. 17 _____ 11

ሐ. 13 _____13

መ. 0 _____ 3

ሠ. 19 _____12

ረ. 15 _____15

ሰ. 10 _____ 18

ሸ. 7 _____ 2

3. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትልቁ ወደ ትንሹ በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

ሀ. 2፣ 6፣ 7፣ 5፣ 4፣ 3

ለ. 12፣ 10፣ 9፣ 11፣ 13

ሐ. 18፣ 15፣ 16፣ 19፣ 20፣ 17

መ. 4፣ 0፣ 1፣ 5፣ 3፣ 2

ሠ. 8፣ 6፣ 7፣ 4፣ 3፣ 5

4. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትንሹ ወደ ትልቁ በቅደም ተከተል አስቀምጡ፡፡

ሀ. 3፣ 6፣ 7፣ 5፣ 4፣ 2

ለ. 13፣10፣9፣11፣12

ሐ. 2፣0፣1፣5፣3፣4

መ. 19፣15፣16፣18፣20፣17

ሠ. 4፣0፣1፣5፣3፣2

ረ. 5፣6፣7፣8፣3

ምዕራፍ 3 መደመር

የመማር ዉጤቶች፡ ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፤

- የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም ቁጥሮችን ትደምራላችሁ።
- የመደመርን ሂሳባዊ ገለጻ ትረዳላችሁ።
- የመደመር ምልክትን ታውቃላችሁ።

መግቢያ

በምዕራፍ አንድ ቁጥሮችን እስከ 20 ማንበብና መፃፍ እንድሁም በምዕራፍ ሁለት ቁጥሮችን ማወዳደር እና ቅደም ተከተል ተመራችኋል። በዚህ ምዕራፍ ደግሞ ቁጥሮችን እስከ 20 መደመር ትማራላችሁ።

3.1 መደመርን በተረት

የመማር ብቃቶች፡

- የሁለት ቁሶችን ስብስብ ማደባለቅ እና አብሮ መቁጠር።
- "+" ምልክት መረዳት።
- "=" ምልክት መረዳት።

ተግባር 3.1

1. መላኩ በክረምት ወቅት 10 ችግኞችን ተከለ። ከተተከለዉ ዉስጥ ሶስቱ ሳይፀድቁ ቢቀሩ ስንት ችግኞች ፀደቁ?
2. እኔ ቁጥር ነኝ 4 ሲደመርብኝ 10 እሆናለሁ። እኔ ማን ነኝ?

3. የሚከተሉትን ምስሎች በመደባለቅ ብዛታቸዉን ፃፉ።

7 እና 3 = 10

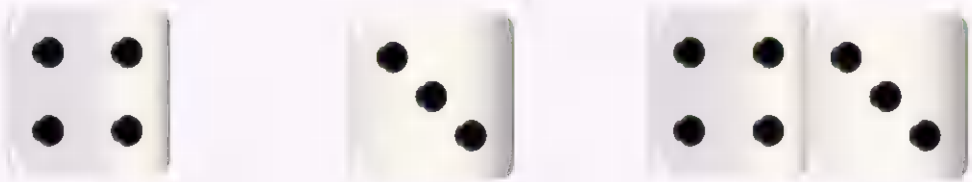

_____ እና _____ = _____

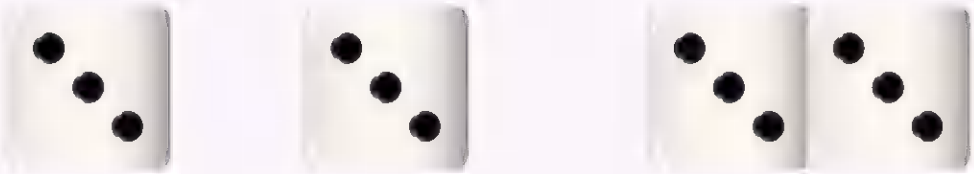

_____ እና _____ = _____

_____ እና _____ = _____

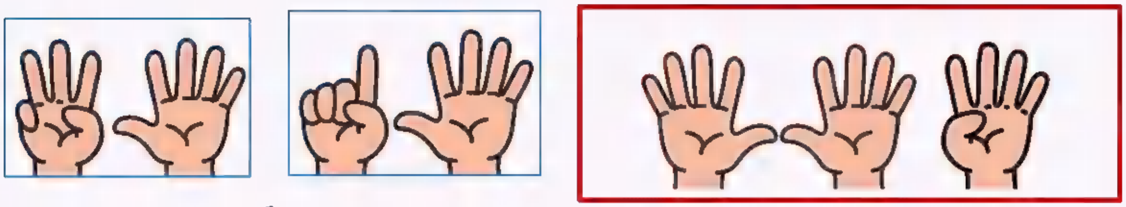

_____ እና _____ = _____

አስተዉሉ፡- "+" የመደመር ምልክት ነዉ።

መልመጃ 3.1

በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን ምስሎች ደምሩ።

4 + 4 = 8

ሀ. 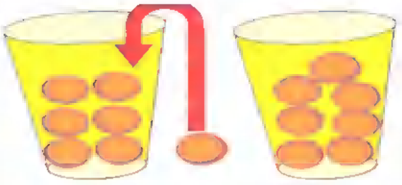

ለ.

ሐ.

_____ + _____ = _____

3.2. ቁጥሮችን ወደፊት እየዘለሉ መቁጠር

የመማር ብቃቶች:

- ከ1 በመነሳት በ2፣3 ወይም በ5 እየዘለሉ መቁጠር
- ከ1 በተለየ መነሻ እየዘለሉ መቁጠር

የቡድን ስራ፡ 3.1

ቁጥሮችን ከ 0 እስከ 20 በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

በምሳሌዉ መሰረት የቁጥር መስመርን በመጠቀም ቁጥሮችን ወደ ፊት ቁጠሩ።

ምሳሌ: 3፣4፣5፣6፣7፣8

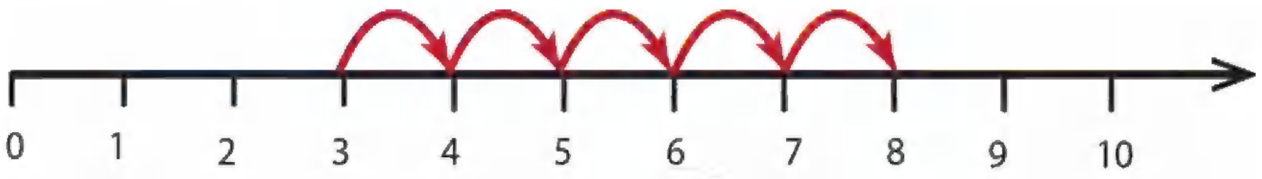

ሀ. 6፣ 7 ፣ __ ፣ __ ፣ 10 ፣ 11

ለ. 8 ፣ 9 ፣__ ፣11 ፣ __ ፣__ ፣ 14

ሐ. 15 ፣ __ ፣ 17 ፣ __ ፣ __ ፣20

መ. 0 ፣ 1 ፣ __ ፣ __ 4 ፣ __ ፣ 5

መልመጃ 3.2

የሚከተሉትን ቁጥሮች በምሳሌዉ መሰረት እየዘለላችሁ ቁጠሩ::

ምሳሌ: 2 ፣ 4 ፣6 ፣ 8 ፣10 ፣12 ፣14

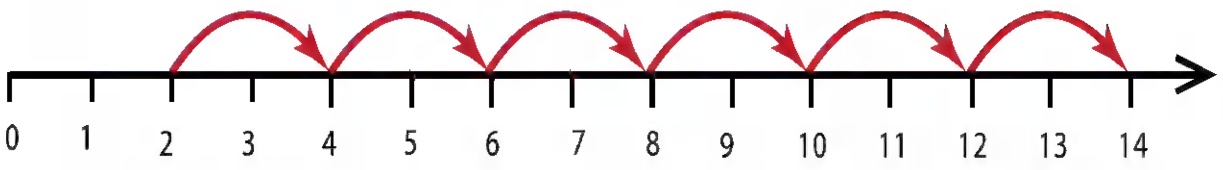

ሀ. 3 ፣ 6 ፣ __ ፣ 12 ፣ __ ፣ 18

ለ. 4 ፣ 8 ፣ __ ፣ 16 ፣ 20

ሐ. 0፣ 5 ፣ __ ፣ 15 ፣ 20

3.3. 5 ፣ 6 ፣ 7 ፣ 8 ፣ 9 እና 10 መመስረት

የመማር ብቃት:

- ከ10 በታች ያሉ ቁጥሮችን በማጣመር አስርን መደመር::

ተግባር 3.2

አራት እና አንድ ሲደባለቁ አምስት ይሆናሉ፡፡

አምስትና ዜሮ ሲደባለቁ _____ ይሆናሉ፡፡

ሶስትና አራት ሲደባለቁ _____ ይሆናሉ፡፡

ሰባትና ሁለት ሲደባለቁ _____ ይሆናሉ፡፡

ሶስትና አምስት ሲደባለቁ _____ ይሆናሉ፡፡

አራትና ሁለት ሲደባለቁ _____ ይሆናሉ፡፡

አስተዉሉ፡ 5 እንደሚከተለዉ መመስረት ይቻላል፡፡

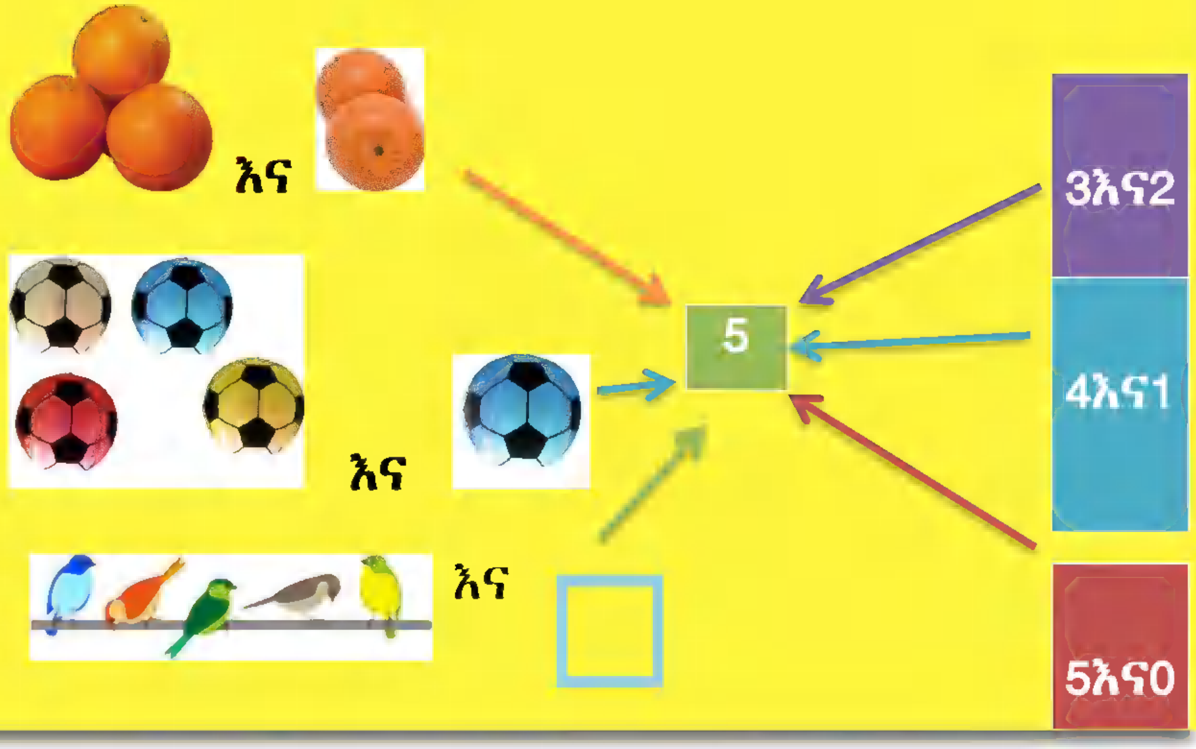

10 እንደሚከተለዉ መመስረት ይቻላል።

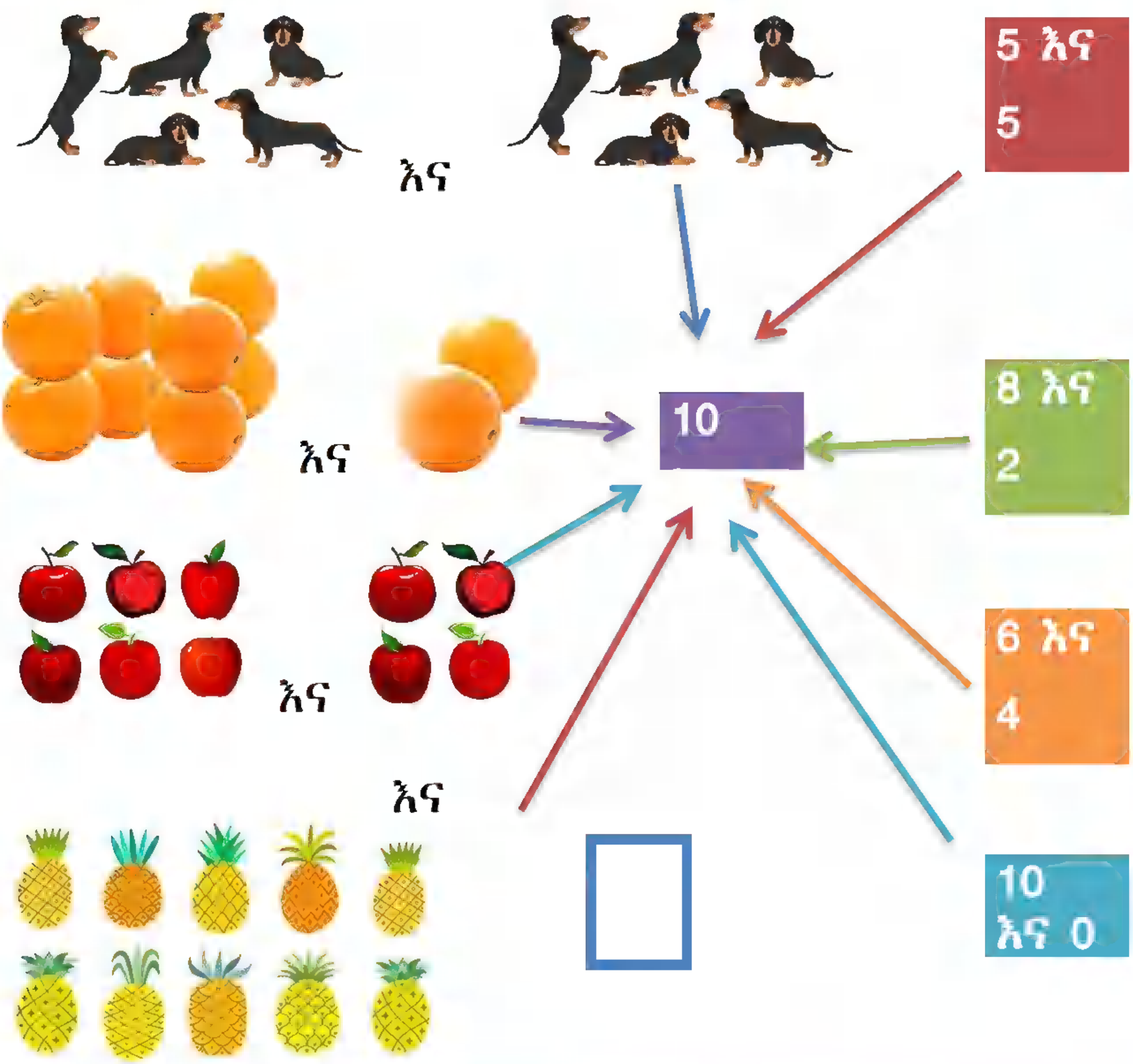

መልመጃ 3.3

8 ፣ 7 እና 9 ከላይ በተሰጠዉ ምሳሌ መሰረት መስርቱ

3.4 ቁጥሮችን መተንተን

የመማር ብቃት:

- ቁጥሮችን በተለያዩ የቁጥሮች ድምር መግለፅ።

ተግባር 3.3 የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምሩ።

ሀ. 3+6 መ. 0+8

ለ. 5+6 ሠ. 11+3

ሐ. 6+6 ረ. 12+5

ቁጥሮችን እንደሚከተለዉ መተንተን ይቻላል።

ምሳሌ ሀ. 12

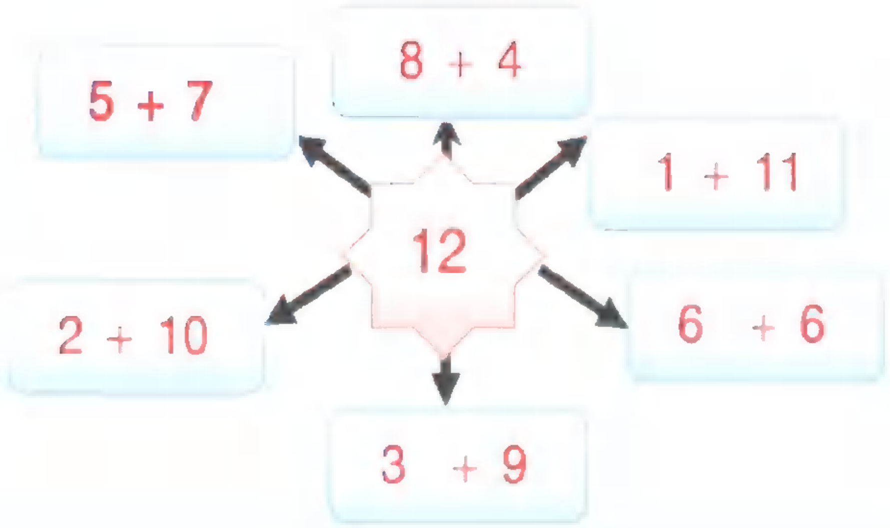

ለ. 9

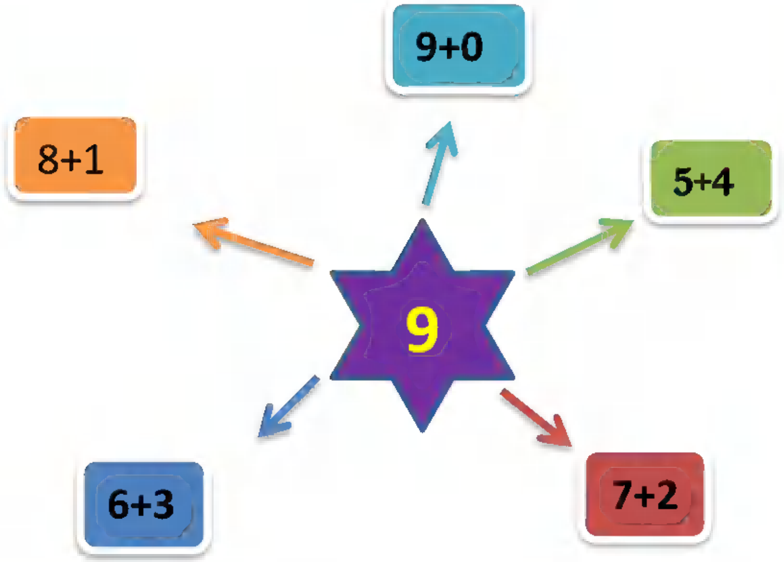

መልመጃ 3.4

1. ከላይ በተሰጠዉ ምሳሌ መሰረት የሚከተሉትን ቁጥሮች ተንትኑ፡፡

ሀ. 14	ሠ. 5
ለ. 8	ረ. 11
ሐ. 11	ሰ. 15
መ. 19	ሸ. 18

2. የሚከተሉትን በጎደለዉ ቦታ ሙሉ፡

ሀ.

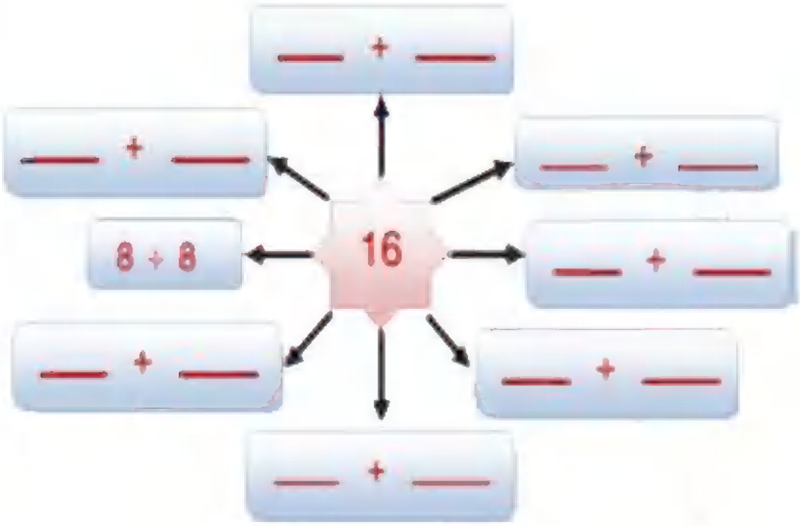

ለ.

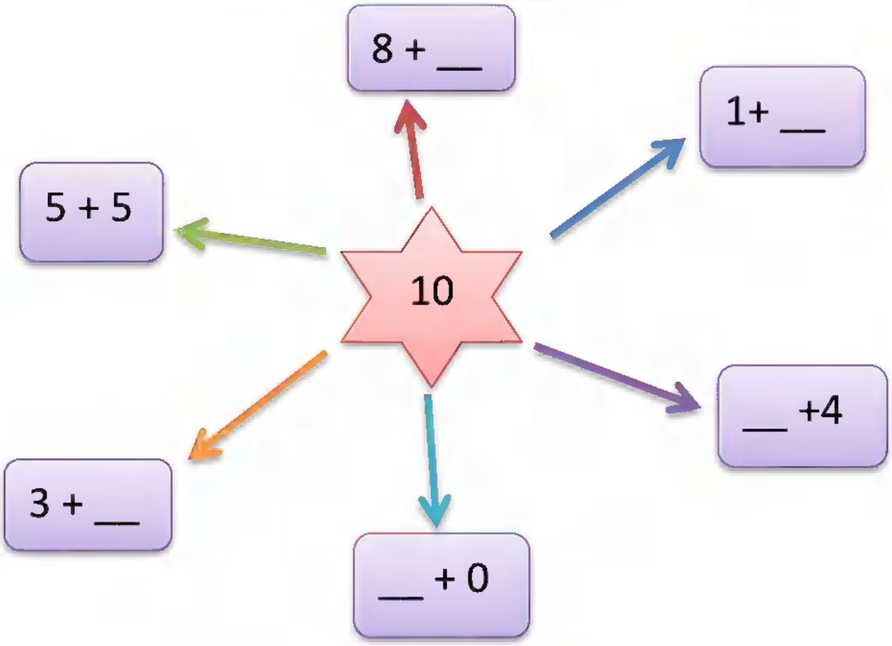

3.5 እጥፍና አቅራብ እጥፍ

የመማር ብቃት፡

- የቁጥሮችን እጥፍ እና አቅራብ አጥፍ መረዳት፡፡

ተግባር 3.4 የሚከተሉትን ነጥቦች ደምሩ፡፡

1.
2.
3.
4. 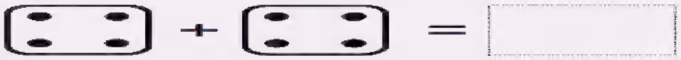
5.

አስተውሉ፡ እጥፍ ማለት የሁለት እኩል ቁጥሮች ድምር ነዉ፡፡ አቅራብ አጥፍ ማለት ከቁጥሩ እጥፍ በአንድ የሚበልጥ ማለት ነዉ፡፡ ወይም በሌላ አገላለፅ

አቅራብ እጥፍ = እጥፍ + 1 ማለት ነው፡፡

ምሳሌ

ሀ. 2 + 2 = 4 ይህ ማለት 4 የ 2 እጥፍ ነዉ ማለት ነዉ፡፡

ለ. 3 + 3 = 6 ይህ ማለት 6 የ 3 እጥፍ ነዉ ማለት ነዉ፡፡

ሐ. 7 = 6 + 1 ይህ ማለት 7 የ 3 አቅራብ እጥፍ ነዉ፡፡

መ. 8 + 8 = 16 ይህ ማለት 16 የ 8 እጥፍ ነዉ ማለት ነዉ፡፡

ሠ. 9 = 8 + 1 ይህ ማለት 9 የ 4 አቅራብ እጥፍ ነዉ፡፡

መልመጃ 3.5

1.የሚከተሉትን ባዶ ቦታ ሙሉ::

ሀ. የ 4 እጥፍ _____ ነዉ::

ለ. የ 6 እጥፍ _____ ነዉ::

ሐ. የ 7 እጥፍ _____ ነዉ::

መ. የ 2 እጥፍ _____ ነዉ::

ሠ. 11 የ _____ አቀራብ እጥፍ ነዉ::

ረ. 5 የ _____ አቀራብ እጥፍ ነዉ::

ሸ. 8 የ_____እጥፍ ነዉ::

ቀ. 2 የ_____ እጥፍ ነዉ::

በ. 12 የ_____እጥፍ ነዉ::

ተ. 18 የ_____ እጥፍ ነዉ::

2.የሚከተለዉን ሰንጠረዥ ሙሉ::

ቁጥር	እጥፍ	አቅራብ እጥፍ
3		
5		
7		
9		
8		
6		

3.6 ባለ አንድ አሃዝ ቁጥሮችን መደመር

የመማር ብቃት:

- ሁለት ባለ አንድ አሀዝ ቁጥሮችን መደመር::
- የቁጥር መስመር በመጠቀም ቁጥሮችን ወደ ጎን መደመር::

ተግባር 3.5

ሶስት ደብተሮች ነበሩኝ፡፡ እናቴ ሁለት ጨመረችልኝ፡፡ አጠቃላይ ስንት ደብተሮች ይኖሩኛል?

ምሳሌ፡ 3+2 = 5 ይህ ማለት በቁጥር መስመር ወደ ጎን ሲደመሩ እንደሚከተለዉ ይሆናል፡፡

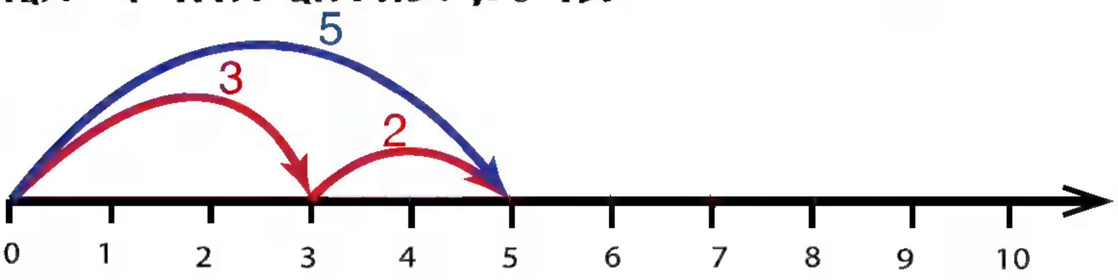

3 + 2 = 5

ተግባር 3.3 የቁጥር መስመርን በመጠቀም ቁጥሮችን ደምሩ፡፡

ሀ. 2+3 = _____   ሐ. 7+3 = _____

ለ. 1+5 = _____   መ. 2+6 = _____

አስተዉሉ፡- ዜሮ ከማንኛዉም ቁጥር ጋር ቢደመር ለዉጥ አያመጣም፡፡

ምሳሌ 0 + 5 = 5   0 + 9= 9

መልመጃ 3.6

1. በምሳሌዉ መሰረት ቁጥሮችን ቁልቁል ደምሩ፡፡

ምሰሌ ፡ ሀ. $\begin{array}{r} 5 \\ +2 \\ \hline =7 \end{array}$ ለ. $\begin{array}{r} 4 \\ +1 \\ \hline =5 \end{array}$ ሐ. $\begin{array}{r} 6 \\ +2 \\ \hline =8 \end{array}$ መ. $\begin{array}{r} 6 \\ +0 \\ \hline =6 \end{array}$

ሀ. $\begin{array}{r} 0 \\ +2 \\ \hline = \underline{\quad} \end{array}$ ሐ. $\begin{array}{r} 6 \\ +2 \\ \hline = \underline{\quad} \end{array}$ ሠ. $\begin{array}{r} 4 \\ +2 \\ \hline = \underline{\quad} \end{array}$

ለ. $\begin{array}{r} 5 \\ +4 \\ \hline = \underline{\quad} \end{array}$ መ. $\begin{array}{r} 7 \\ +3 \\ \hline = \underline{\quad} \end{array}$ ረ. $\begin{array}{r} 5 \\ +5 \\ \hline = \underline{\quad} \end{array}$

2. የጎደለዉን ባዶ ቦታ ሙሉ::

ሀ. 3 + __ = 7

ለ. $\begin{array}{r} 3 \\ +5 \\ \hline =__ \end{array}$

ሐ. __ + 5 = 9

መ. __ + 6 = 7

ሠ. 7 + __ = 8

ረ. 8 + __ = 10

ሰ. $\begin{array}{r} 9 \\ + __ \\ \hline = 15 \end{array}$

3. በክረምት ወቅት ተማሪ አለሙ ሁለት አቅመ ደካማ ሰዎችን እና አራት የታመሙ ሰዎችን ይረዳል:: አለሙ አጠቃላይ ስንት ሰዎች ይረዳል?

4. አስቴር በክረምት ወቅት ቅዳሜ 4 የዛፍ ችግኞችን እና እሁድ 5 የዛፍ ችግኞችን ተከለች:: አጠቃላይ ስንት ችግኞችን ተከለች?

3.7 ባለ አንድ አሃዝ ከባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮች ጋር መደመር

የመማር ብቃት:

- ባለአንድ አሃዝ ቁጥሮችን ከባለሁለት አሃዝ ቁጥሮች ጋር መደመር::

ተግባር 3.6 የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምሩ::

ሀ. 3 + 2 ለ. 5 + 6 ሐ. 1 + 7 መ. 2+ 17

- የቁጥር መስመር በመጠቀም ባለ አንድ እና ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮችን ወደ ጎን መደመር::

ምሳሌ

3+11 = 14 ይህ ማለት በቁጥር መስመር ወደ ጎን ሲደመሩ እንደሚከተለዉ ይሆናል፡፡

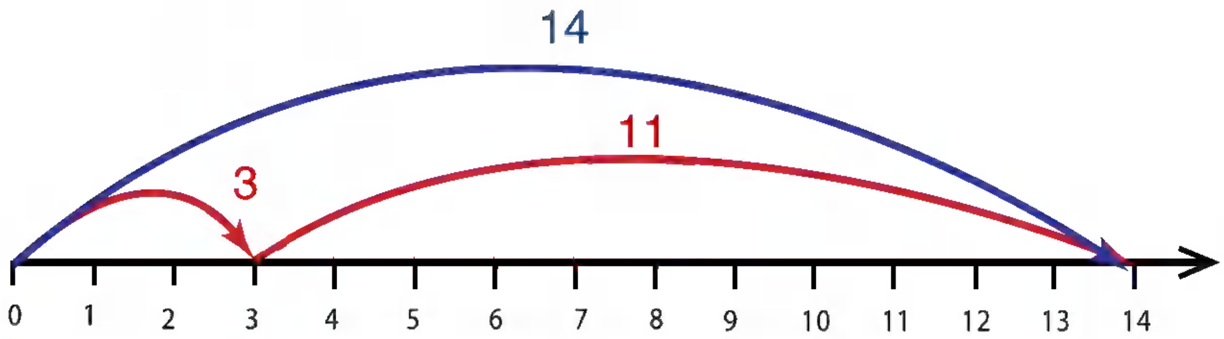

የቡድን ስራ 3.2

በምሳሌዉ መሰረት የቁጥር መስመር በመጠቀም የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምሩ፡፡

ሀ. 5+13 ሐ. 2+18

ለ. 6+12 መ .3+17

መልመጃ 3.7

1. በምሳሌዉ መሰረት ቁጥሮችን ቁልቁል ደምሩ፡፡

ምሰሌ ፡

ሀ. $\begin{array}{r} 5 \\ +12 \\ \hline =17 \end{array}$ ለ. $\begin{array}{r} 4 \\ +11 \\ \hline =15 \end{array}$ ሐ. $\begin{array}{r} 6 \\ +12 \\ \hline =18 \end{array}$ መ. $\begin{array}{r} 16 \\ +0 \\ \hline =16 \end{array}$

ሀ. $\begin{array}{r} 0 \\ +12 \\ \hline = __ \end{array}$ ለ. $\begin{array}{r} 5 \\ +14 \\ \hline = __ \end{array}$ ሐ. $\begin{array}{r} 16 \\ +2 \\ \hline = __ \end{array}$

መ. $\begin{array}{r} 7 \\ +13 \\ \hline = __ \end{array}$ ሠ. $\begin{array}{r} 4 \\ +12 \\ \hline = __ \end{array}$ ረ. $\begin{array}{r} 15 \\ +5 \\ \hline = __ \end{array}$

2.የጎደለዉን ባዶ ቦታ ሙሉ።

ሀ. 13 + __ = 17

ለ. 0 + __ = 16

ሐ. __ +15 = 19

መ. __ + 16 = 17

ሠ. 17 + __ = 18

ረ. 18 + __ = 20

ሰ. 12 + __ = 16

የምዕራፍ 3 ማጠቃለያ

- "+"ይህ የመደመር ምልክት ነዉ፡፡
- ማንኛዉም ቁጥር ከዜሮ ጋር ሲደመር እራሱ ቁጥሩን ይሰጠናል፡፡
- ቁጥሮችን ወደ ጎን እና ቁልቁል መደመር ይቻላል፡፡
- እጥፍ ማለት የሁለት እኩል ቁጥሮች ድምር ነዉ፡፡
- አንድን ቁጥር እጥፍ ካደረግን በኋላ ከእጥፉ ቀጥሎ የሚመጣዉ ቁጥር አቅራብ እጥፍ ይባላል፡፡

የምዕራፍ 3 ማጠቃለያ መልመጃ

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ወደ ጎን የቁጥር መስመር በመጠቀም ደምራችሁ አሳዩ፡፡

ሀ. 3 + 5 = 8   መ. 3 + 8 = 11

ለ. 1 + 4 = 5   ሠ. 9 + 9 = 18

ሐ. 7 + 9 = 16   ረ. 4 + 5 = 9

2. ቀጥሎ የተሰጡትን ቁጥሮች በመተንተን ደምራችሁ አሳዩ፡፡

ሀ. 6   መ. 7

ለ. 9   ሠ .13

ሐ. 3   ረ. 15

3. ባዶ ቦታዉን ሙሉ፡፡

ሀ. __ + 9 = 17   ሠ. 0 + __ = 6

ለ. 4 + __ = 14   ረ. 11 + 7 = __

ሐ. 7 + __ = 15   ሰ. 10 + 10 = __

መ. __ + 12 = 15   ሸ. __ + 5 = 7

4. ቁጥሮችን ከድምራቸዉ ጋር አዛምዱ፡፡

ሀ. 1+4	13
ለ. 9+3	12
ሐ .12+1	18
መ. 0+10	5
ሠ. 15+3	10

5. የሚከተለዉን ሰንጠረዡን ሙሉ፡፡

ቁጥር	እጥፍ	አቀራብ እጥፍ
2		
8		
4		
9		
1		

6. ማርታ ለህዳሴ ግድብ የሚዉል በተለያየ ጊዜ 5 ብር እና 10 ብር ሰጠች፡፡ማርታ አጠቃላይ ስንት ብር ሰጠች?

7. አበበ በቦርሳዉ ዉስጥ 2 ማንጎ እና 4 ብርቱካኖችን ይዟል፡፡ አበበ በቦረሳዉ ዉስጥ ስንት ፍራፍሬዎችን ይዟል?

8. ወንድሜ ለእኔ እና ለእህቴ ሶስት ሶስት ደብተሮችን ገዝቶ መጣ፡፡ ወንድሜ አጠቃላይ ስንት ደብተሮችን ገዛ?

ምዕራፍ 4 መቀነስ

የመማር ዉጤቶች፡ ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ ትምህርት በኋላ

- የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም ቁጥሮችን ትቀንሳላችሁ፡፡
- በመደመርና በመቀነስ መካከል ያለዉን ዝምድና ትረዳላችሁ፡፡

መግቢያ

በምዕራፍ ሁለት እስከ 20 ያሉ ቁጥሮች መደመር ተምራችኋል፡፡በዚህ ምዕረፍ ደግሞ ስለ መቀነስ ትማራላችሁ፡፡

4.1 ወደ ኋላ መቁጠር

የመማርብቃት፡

- ወደኋላ መቁጠር፡፡

ተግባር 4.1

ቁጥሮችን ከ 20 እስከ 0 በቅደም ተከተል አስቀምጡ፡፡

የቁጥር መስመርን በመጠቀም ቁጥሮችን ወደኋላ በ2 ፣ በ2 መዝለልማስቀመጥ፡፡

ምሳሌ፡ 10፣8፣6፣4፣2፣0

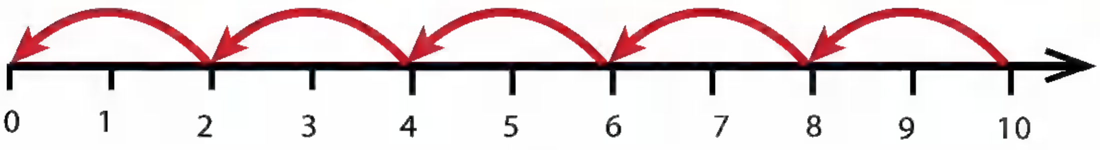

የቁጥር መስመርን በመጠቀም ቁጥሮችን ወደኋላ በ3 ፣ በ3 መዝለል ማስቀመጥ፡፡

ምሳሌ፡ 15 ፣ 12 ፣9 ፣ 6 ፣ 3 ፣ 0

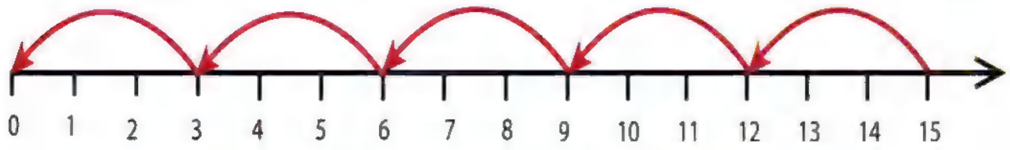

መልመጃ 4.1

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች በቁጥር መስመር ላይ በ 2 እና በ 3 እየዘለላችሁ በማስቀመጥ አሳዩ።

ሀ. 15፣13፣11፣9፣7፣5 ሐ.18፣15፣12፣9፣6

ለ. 16፣14፣12፣10፣8፣6፣4 መ.17፣14፣11፣8፣5

4.2 መቀነስን በተረት

የመማር ብቃት፡

"–" ይህን የመቀነስ ምልክት ማወቅ።

ተግባር 4.2

1. ቅርጫቱ ዉስጥ 17 ሙዞች አሉ። ስንት ሲቀነስ ነዉ 9 የሚቀሩት?

– ☐ =

17 ____ 9

2. እኔ አንድ ቁጥር አሰብኩ።በሶስት ቢቀነስ 12 ይሆናል። እኔ ያሰብኩት ቁጥር ስንት ነዉ?

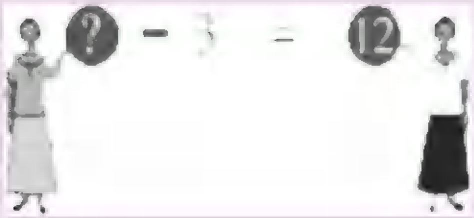

3. በምሳሌዉ መሰረት የጎደለዉን ሙሉ።

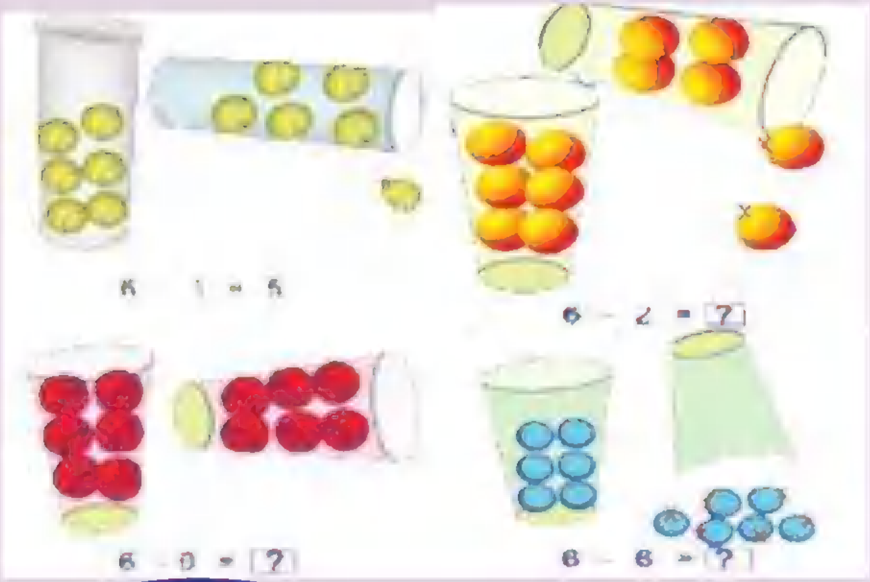

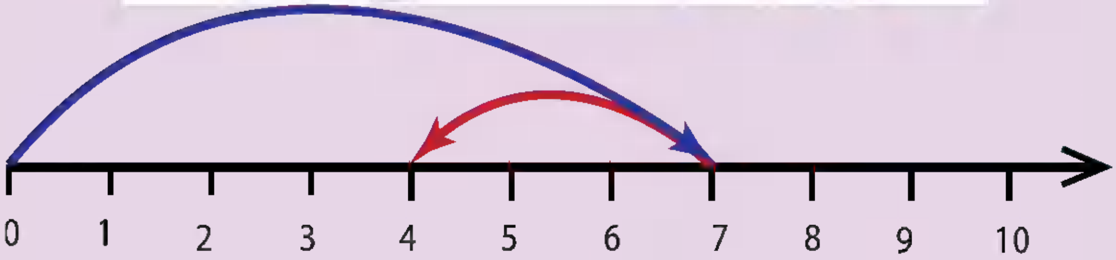

$7 - 3 = \square$

4. አበበ አራት ብርቱካኖች አሉት።ሁለቱን ለጓደኞቹ ቢሰጥ ስንት ይቀሩታል?

አስተዉሉ

"–"ይህ የመቀነስ ምልክት ነዉ።

የቡድን ስራ 4.1

አስር አረንጓዴ ጠርሙሶች የሚለዉን መዝሙር ዘምሩ።

4.3. ቁጥሮችን መተንተን

የመማር ብቃት:

- አንድን ቁጥር በተለያየ የመቀነስ ዘዴ መረዳት።

ተግባር 4.3

የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ።

ሀ. 6 -5　　　ሐ. 6 - 6

ለ. 16 - 5　　　መ.11 - 3

ቁጥሮችን እንደሚከተለዉ መተንተን ይቻላል።

ምሳሌ

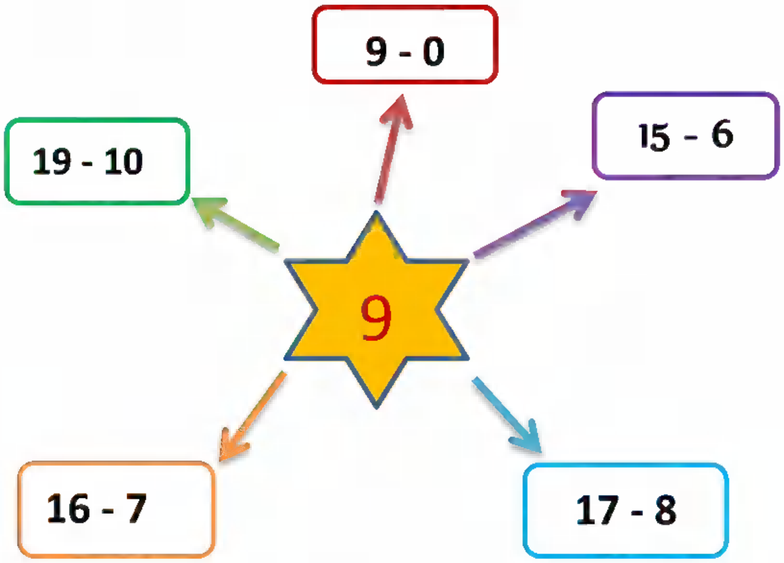

መልመጃ 4.3

1.ከላይ በተሰጠዉ ምሳሌ መሰረት የሚከተሉትን ቁጥሮች ተንትኑ።

ሀ. 10　　　ሐ. 6　　　ሠ. 11

ለ. 8　　　መ. 5　　　ረ. 5

4.4 ባለ አንድ አህዝ ቁጥሮችን መቀነስ

የመማር ብቃት፡

- ከትልቁ ባለአንድ አህዝ ላይ ትንሹን ባለአንድ አህዝ ቁጥር መቀነስ።

ተግባር 4.4 የሚከተሉትን ቁጥሮችን ቀንሱ።

ሀ. 3 - 2 = ____   መ. 7 - 1 = ____

ለ. 5 - 2 = ____   ሠ. 6 - 2 = ____

የቁጥር መስመር በመጠቀም ቁጥሮችን ወደ ጎን መቀነስ።

ምሳሌ

5 - 3 = 2 ይህ ማለት በቁጥር መስመር ወደ ጎን ሲቀነሱ እንደሚከተለዉ ይሆናል።

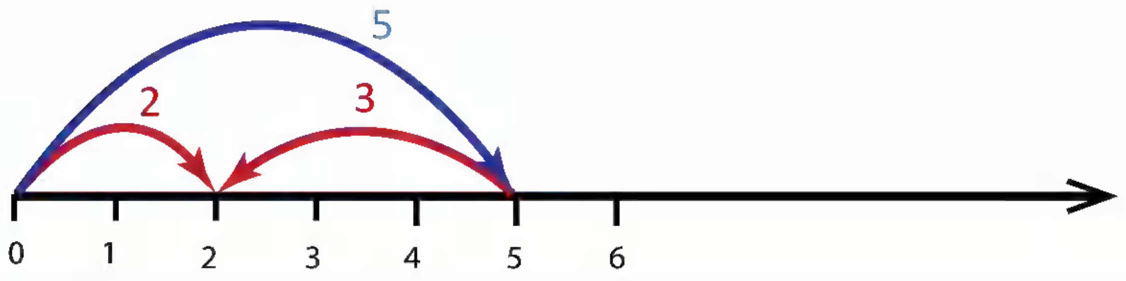

አስተውሉ

እኩል የሆኑ ቁጥሮችን ስንቀንስ ዜሮ ይሆናል።

ምሳሌ ሀ. 5 - 5 = 0   ለ. 8 - 8 = 0

መልመጃ 4.4

1. የቁጥር መስመር በመጠቀም ቁጥሮችን ቀንሱ።

ሀ. 4 - 2 = ____   ሐ. 3 - 3 = ____

ለ. 6 - 3 = ____   መ. 5 - 4 = ____

2. በምሳሌዉ መሰረት ቁጥሮችን ቁልቁል ቀንሱ።

ምስሌ ሀ. $\begin{array}{r}5\\-2\\\hline =3\end{array}$ ለ. $\begin{array}{r}4\\-2\\\hline =2\end{array}$ ሐ. $\begin{array}{r}6\\-2\\\hline =4\end{array}$ መ. $\begin{array}{r}6\\-6\\\hline =0\end{array}$

ሀ. $\begin{array}{r}2\\-0\\\hline =__\end{array}$ ለ. $\begin{array}{r}5\\-4\\\hline =__\end{array}$ ሐ. $\begin{array}{r}6\\-2\\\hline =__\end{array}$

መ. $\begin{array}{r}4\\-2\\\hline =__\end{array}$ ሠ. $\begin{array}{r}7\\-3\\\hline =__\end{array}$ ረ. $\begin{array}{r}5\\-5\\\hline =__\end{array}$

3. የጎደለዉን ባዶ ቦታ ሙሉ።

ሀ. 3 + __ = 7　　　　መ. __ - 6 = 2

ለ. $\begin{array}{r}6\\-5\\\hline =_\end{array}$　　　　ሠ. 7 - __ = 2

ሐ. __ - 5 = 3　　　　ረ. 8 - __ = 5

4. በአንድ ክፍል ዉስጥ 9 ተማሪዎች አሉ። 5ቱ ሴቶች ቢሆኑ ወንዶቹ ስንት ናቸዉ?

4.5. ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮችን መቀነስ

የመማር ብቃት:

- ከ 20 ከሚያንሱ ባለሁለት አሃዝ ቁጥሮች ከትልቁ ቁጥር ላይ ትንሹን ቁጥር መቀነስ።

ተግባር 4.5

የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ።

ሀ. 3 -2　　ለ. 6 - 5　　ሐ. 7 - 1　　መ. 17 - 12

የቁጥር መስመር በመጠቀም ባለ ሁለት አሃዝ ቁጥሮችን ወደ ጎን መቀነስ። ምሳሌ 14 - 11 = 3

ይህ ማለት በቁጥር መስመር ወደ ጎን ሲቀንሱ እንደሚከተለዉ ይሆናል፡፡

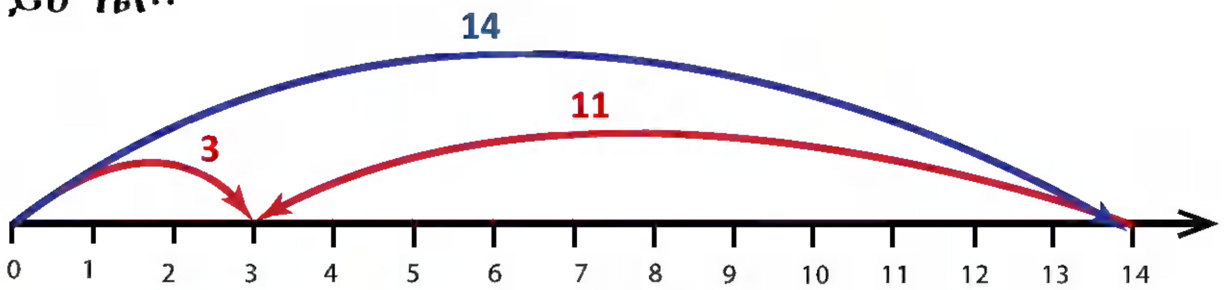

የቡድን ስራ 4.2

በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ፡፡

ሀ. 15 - 13 ሐ. 18 - 12

ለ. 12 - 11 መ. 17 - 13

መልመጃ 4.5

1. በምሳሌዉ መሰረት ቁጥሮችን ቁልቁል ቀንሱ፡፡

ምሳሌ ሀ. $\begin{array}{r} 15 \\ -\ 12 \\ \hline =3 \end{array}$ ለ. $\begin{array}{r} 14 \\ -\ 11 \\ \hline =3 \end{array}$ ሐ. $\begin{array}{r} 16 \\ -12 \\ \hline =4 \end{array}$ መ. $\begin{array}{r} 16 \\ -\ 0 \\ \hline =16 \end{array}$

ሀ. $\begin{array}{r} 19 \\ -\ 12 \\ \hline = ___ \end{array}$ ለ. $\begin{array}{r} 5 \\ +\ 14 \\ \hline = ___ \end{array}$ ሐ. $\begin{array}{r} 16 \\ -12 \\ \hline = ___ \end{array}$

መ. $\begin{array}{r} 17 \\ -\ 13 \\ \hline = ___ \end{array}$ ሠ. $\begin{array}{r} 14 \\ -\ 12 \\ \hline = ___ \end{array}$ ረ. $\begin{array}{r} 15 \\ -\ 15 \\ \hline = ___ \end{array}$

2. የጎደለዉን ባዶ ቦታ ሙሉ፡፡

ሀ. 13 - __ = 1 ሠ. 17 - __ = 7

ለ. 19 - __ = 6 ረ. 18 - __ = 13

ሐ. __ - 15 = 5 ሰ. 12 - 12 = __

መ. __ - 6 = 7

4.6 በመደመር እና በመቀነስ መካከል ያለዉ ዝምደና

የመማር ብቃት:

- በመደመር እና በመቀነስ መካከል ያለውን ዝምደና መረዳት::

ተግባር 4.6

የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምሩ ወይም ቀንሱ::

ሀ. 3 + 5 መ. 16 - 13

ለ. 4 + 5 ሠ. 5 - 3

ሐ. 14 + 13 ረ. 3 + 2

የመደመር እና የመቀነስ ዝምድና እንደሚከተለዉ ይሆናል::

ምሳሌ ሀ. 14 - 11 = 3 ይህ ማለት በቁጥር መስመር ወደ ጎን ሲቀንሱ እንደሚከተለዉ ይሆናል:: ወይም በሌላ አገላለፅ 14 = 3 +11 እንደ ማለት ነው::

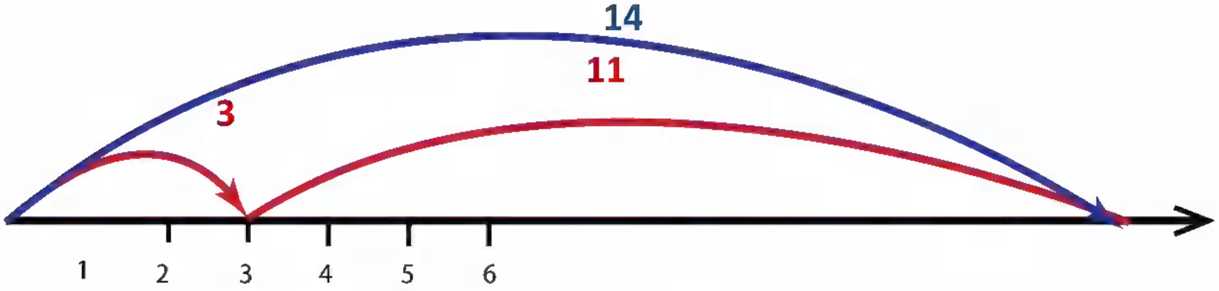

ምሳሌ ለ. 3 + 2 = 5 ወይም 5 - 2 = 3

5 - 3 = 2

አስተውሉ

1. መደመር የቅይይርና የተጣማጅ ባህሪይ አለዉ::
2. መቀነስ የቅይይርና የተጣማጅ ባህሪይ የለዉም::

የቅይይር ባህርይ በመደመር ላይ ማሳየት ይቻላል::

ምሳሌ

ሀ. 5+3 = 3+5　　ለ. 12+6 = 6+12　　ሐ. 6+3 = 3+6

8 = 8　　18 = 18　　9 = 9

የተጣማጅ ባህሪይ በመደመር ለይ ማሳየት ይቻላል።

ምሳሌ

ሀ. (3+6)+2 = 3+(6+2)　　ለ. (11+3)+4 = 11+(3+4)

9+2 = 3+8　　14+4 = 11+7

11 = 11　　18 = 18

ሐ. 2+(5+6) = (2+5)+6

2+11 = 7+6

13 = 13

መልመጃ 4.6

1. በጎደለዉ ቦታ ሙሉ።

   ሀ. 7+5 = 12 ከሆነ 12 -5 = __

   ለ. 11 + 9 = 20 ከሆነ 20 -___ = 9

   ሐ. 15 +__ = 19 ከሆነ 19 — 4 = __

   መ. 10+3 = 13 ከሆነ 13 — 10 = __

2. የተጣማጅ ባህሪይ በመጠቀም የጎደለዉን ባዶ ቦታ ሙሉ።

   ሀ. (3+7)+ 5 = 3 + (7+ __)

   ለ. __ + (9+3) = (4+9)+3

   ሐ. (8+6)+2 = ___ + (6+2)

4.7. የቃላት ፕሮብሌሞች

የመማር ብቃት፡

- መደመር እና መቀነስ ያለባቸውን የዕለት ተዕለት ፕሮብሌሞችን መስራት።

ተግባር 4.7 አልማዝ ሶስት ሙዞችን ገዝታ ሁለቱን ለጓደኞቿ ብትሰጣቸዉ ስንት ሙዞች ይቀሯታል?

አስተዉሉ፡ የቃላት ፕሮብሌሞች እንደሚከተለዉ መፍታት ይቻላል።

ምሳሌ 1 አስቴር ሁለት እንቁላሎች ነበሯት ሁለቱም ቢሰበሩ ስንት እንቁላሎች ይቀሯታል?

መፍትሄ፡- 2 - 2 = 0 ወይም በስዕል ሲገለፅ እንደሚከተለዉ ይሆናል።

ምሳሌ 2

ሄኖክ አንድ አናናስ አለዉ። ሁለት ተጨማሪ ቢሰጠዉ አጠቃላይ ስንት አናናሶች ይኖረዋል?

መፍትሄ 1 + 2 = 3 ወይም በስዕል ሲገለፅ እንደሚከተለዉ ይሆናል።

የቡድን ስራ 4.3

1. ቅርጫቱ ዉስጥ 17 ሙዞች አሉ። ስንት ሲቀነስ ነዉ 9 የሚቀሩት?
2. እኔ አንድ ቁጥር አሰብኩ።በሶስት ቢቀነስ 12 ይሆናል። እኔ ያሰብኩት ቁጥር ስንት ነዉ?

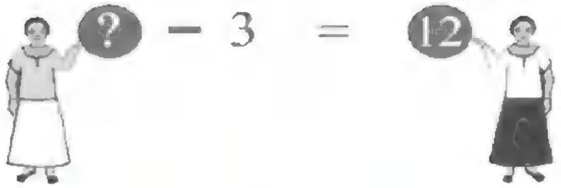

መልመጃ 4.7

1. መላኩ በክረምት ወቅት 15 ችግኞችን ተከለ። ከተተከለዉ ዉሰጥ ሶስቱ ሳይፀድቁ ቢቀሩ ስንት ችግኞች ፀደቁ?
2. ለምለም አምስት ዶሮዎች አሏት። ሁለቱን እናቷ ገበያ ወስዳ ብትሸጥላት ስንት ዶሮዎች ይቀሯታል?
3. እኔ ቁጥር ነኝ 4 ሲደመርብኝ 9 እሆናለሁ። እኔ ማን ነኝ?
4. በአንደኛዉ ምድብ 6 አትሌቶች ቀርበዋል። በሁለተኛዉ ምድብ ሌሎች 8 አትሌቶች ቀርበዋል።በጠቅላለዉ ለዉድድር የቀረቡት አትሌቶች ብዛት ስንት ነዉ?

የምዕራፍ 4 ማጠቃለያ

- "–" ይህ የመቀነስ ምልክት ነዉ።
- እኩል የሆኑ ቁጥሮች ሲቀናነሱ ዜሮ ይሆናል።
- መቀነስና መደመር ተቃራኒ ናቸዉ።
- ቁጥሮችን ወደኋላ ስንቆጥር እየቀነስ ይሄዳል።
- ከማንኛዉም ቁጥር ላይ ዜሮን ስንቀንስ እራሱ ቁጥሩን ይሰጠናል።
- አንድን ቁጥር በተለያየ መልኩ ደምረን ወይም ቀንሰን ስንገልፀዉ ቁጥሮችን መተንተን ይባላል።
- በቁጥር መስመር ላይ ወደ ኋላ እየዘለልን ስንቆጥር መቀነስን ያሳየናል።
- በቁጥር መስመር ላይ ወደ ፊት እየዘለልን ስንቆጥር መደመርን ያሳየናል።
- መደመር የቅይይርና የተጣማጅ ባህሪይ አለዉ።
- መቀነስ የቅይይርና የተጣማጅ ባህሪይ የለዉም።

የምዕራፍ አራት ማጠቃለያ መልመጃ

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች በቁጥር መስመር ላይ በመቀነስ አሳዩ::

   ሀ. 3 - 2 = 1 ለ. 6 - 4 = 2 ሐ. 9 - 5 = 4

   መ. 10 - 5 = 5 ሠ. 16 - 13 = 3 ረ. 14 -6 = 8

2. ቀጥሎ የተሰጡትን ቁጥሮች በመተንተን ቀንሱ::

   ሀ. 12 ለ. 10 ሐ. 7

   መ. 14 ሠ.8 ረ.11

3. ባዶ ቦታዉን ሙሉ::

   ሀ. __ - 9 = 10 ሠ. 10 - __ = 10

   ለ. 4 - __ = 1 ረ. 11 - 7 = __

   ሐ. 7 - __ = 3 ሰ. 10 - 10 = __

   መ. __ - 12 = 7

4. ከትክክለኛዉ መልስ ጋር አዛምዱ::

ሀ. 4 - 4	11
ለ. 9 - 3	6
ሐ. 12 - 1	12
መ. 10 - 0	0
ሠ. 15 - 3	10

5. ታላቅ ወንድሜ 6 የመማሪያ ደብተሮች ሰጠኝ:: አባቴ ተጨማሪ 4 ደብተሮች ሰጠኝ:: አጠቃላይ ስንት ደብተሮች ይኖረኛል?

6. በአንድ ቦርሳ ውስጥ 8 እርሳሶች ነበሩ:: በላይነሽ፣ አለሚቱ እና ታምራት ከቦርሳ ዉስጥ ሁለት ሁለት ቢወስዱ ስንት እርሳሶች ይቀራሉ?

ምዕራፍ 5 እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች

የመማር ዉጤቶች፣ ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- በተለያዩ ዘዴዎች ቁጥሮችን ይቆጥራሉ።
- መጠኖችን እና አቀማመጦችን ያላቸዉን ዝምድናዎችን ይረዳሉ።

መግቢያ

በምዕራፍ አንድ ትምህርታችሁ አስከ 20 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን ተምራችኋል። በዚህ ምዕራፍ ደግሞ አስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች መቁጠር እና መፃፍ ትማራላችሁ።

5.1 በ10 በ10 ቡድን መቁጠር

የመማር ብቃት፡

- በ10 በ10 ቡድን መቁጠር

ተግባር 5.1 በሚከተለዉ ሰንጠረዥ ዉስጥ ስንት አስሮች አሉ፡፡

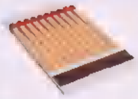	10
	10+10
	10+10+10
	10+10+10+10
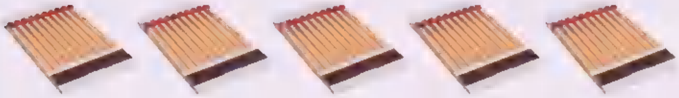	10+10+10+10+10
	10+10+10+10+10+10

ምሳሌ

አንድ አስር = 10 10+10 = ሁለት አስሮች

10+10+10 = ሶስት አስሮች

10+10+10+10 = አራት አስሮች

10+10+10+10+10 = አምስት አስሮች

በምሳሌዉ መሰረት ባዶ ቦታውን ሙሉ፡፡

የአስር ድምር	የአስር ብዛት	ሲነበብ
10 = 10	አንድ አስር	አስር
10+10 =20	ሁለት አስሮች	ሃያ
10+10+10 = 30	ሶስት አስር	ሰላሳ
10+10+10+10 = 40		
10+10+10+10+10 = 50		
10+10+10+10+10+10 = 60		
10+10+10+10+10+10+10 = 70		
10+10+10+10+10+10+10+10 = 80		
10+10+10+10+10+10+10+10+10 = 90		
10+10+10+10+10+10+10+10+10+10 =100	አስር አስሮች	መቶ

አስተውሉ

10 ፣ 20 ፣30 ፣ 40 ፣50 ፣60 ፣70 ፣80 ፣ 90 እና 100

የአስር ብዜቶች ናቸዉ።

መልመጃ 5.1

1. ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ሀ. 10፣ 20፣ __፣ __፣ 50 ፣ __ ፣ __ ፣ 80፣ __ ፣ 100

ለ. 100፣ 90 ፣ __፣ __፣ 60፣ __ ፣ 40፣ __ ፣ __ ፣ 10

ሐ. 30 ፣ 40 ፣ __ ፣ __ ፣ 70 ፣ __ ፣ 90

መ. 80 ፣ 70 ፣ __ ፣ 50፣ __፣ __፣ 20፣ 10

2.ምስሎችን ከብዛታቸዉ ጋር አዛምዱ።

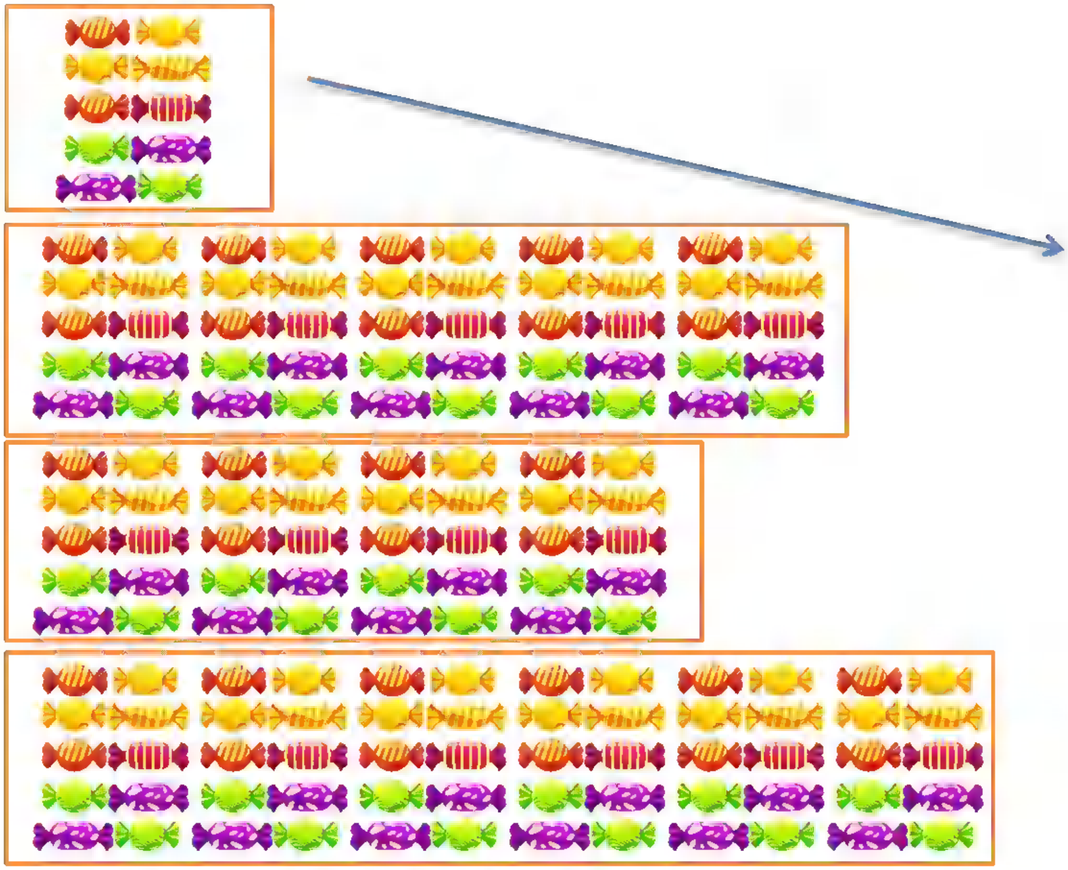

60

10

40

50

5.2 ቁጥሮች እስከ 100

የመማር ብቀቶች፡

- እስከ 100 ያሉ ቁጥሮችን በቃላቸዉ መቁጠር።
- ከ21-100 ያሉ ሙሉቁጥሮችን በፊደል እና በአሃዝ መፃፍና ማንበብ።
- በመቁጠሪያ ቁጥሮች ቁጥሮችን መቁጠር።

ተግባር 5.2 ከ 0 እስከ 20 ያሉ ቁትሮችን በቅደም ተከተል

ሀ. ከትንሹ ወደ ትልቁ ያስቀምጡ።

ለ. ከትልቁ ወደ ትንሹ ያስቀምጡ።

ሐ. የአስር ብዜቶችን ዘርዝሩ ።

ከ 21 - 100 ያሉ ቁጥሮች ደጋግማችሁ አንብቡ።

በአሀዝ	በፊደል	በአሀዝ	በፊደል
21	ሃያ አንድ	61	ስልሳ አንድ
22	ሃያ ሁለት	62	ስልሳ ሁለት
23	ሃያ ሶስት	63	ስልሳሶስት
24	ሃያ አራት	64	ስልሳ አራት
25	ሃያ አምስት	65	ስልሳ አምስት
26	ሃያ ስድስት	66	ስልሳ ስድስት
27	ሃያ ሰባት	67	ስልሳ ሰባት
28	ሃያ ስምንት	68	ስልሳ ስምንት
29	ሃያ ዘጠኝ	69	ስልሳ ዘጠኝ

30	ሰላሳ	70	ሰባ
31	ሰላሳ አንድ	71	ሰባ አንድ
32	ሰላሳሁለት	72	ሰባ ሁለት
33	ሰላሳ ሶስት	73	ሰባ ሶስት
34	ሰላሳ አራት	74	ሰባ አራት
35	ሰላሳ አምስት	75	ሰባ አምስት
36	ሰላሳ ስድስት	76	ሰባ ስድስት
37	ሰላሳ ሰባት	77	ሰባ ሰባት
38	ሰላሳ ስምንት	78	ሰባስምንት
39	ሰላሳ ዘጠኝ	79	ሰባ ዘጠኝ
40	አርባ	80	ሰማኒያ
41	አርባ አንድ	81	ሰማኒያ አንድ
42	አርባ ሁለት	82	ሰማኒያ ሁለት
43	አርባ ሶስት	83	ሰማኒያ ሶስት
44	አርባ አራት	84	ሰማኒያ አራት
45	አርባ አምስት	85	ሰማኒያ አምስት
46	አርባ ስድስት	86	ሰማኒያ ስደስት
47	አርባ ሰባት	87	ሰማኒያ ሰባት
48	አርባ ስምንት	88	ሰማኒያ ስምንት
49	አርባ ዘጠኝ	89	ሰማኒያ ዘጠኝ
50	ሃምሳ	90	ዘጠና

51	ሃምሳ አንድ	91	ዘጠና አንድ
52	ሃምሳ ሁለት	92	ዘጠና ሁለት
53	ሃምሳ ሶስት	93	ዘጠና ሶስት
54	ሃምሳ አራት	94	ዘጠና አራት
55	ሃምሳ አምስት	95	ዘጠና አምስት
56	ሃምሳ ስድስት	96	ዘጠና ስድሰት
57	ሃምሳ ሰባት	97	ዘጠና ሰባት
58	ሃምሳ ስምንት	98	ዘጠና ስምንት
59	ሃምሳ ዘጠኝ	99	ዘጠና ዘጠኝ
60	ስልሳ	100	መቶ

ከ 20 የሚበልጡ ቁጥሮችን ለመረዳት የሚከተለዉን ምሳሌ ማየት ይቻላል፡፡

ምሳሌ1

35 = 3 አስሮች እና አምስት አንዶች ማለት ነዉ

35 = 30 + 5

ምሳሌ 2

23 = 2 አስሮች እና 3 አንዶች ማለት ነዉ

23 = 20 + 3

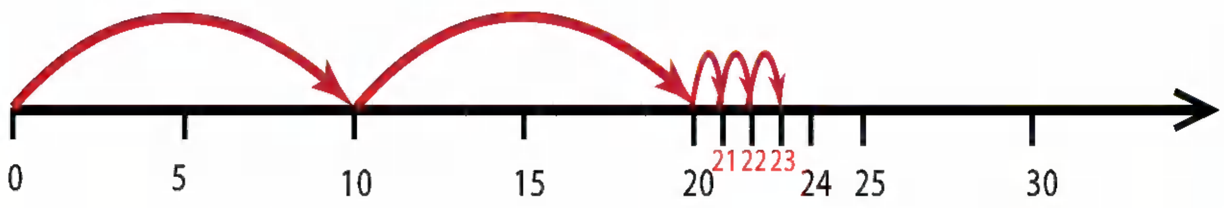

መልመጃ 5.2

ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ሀ. 46 = 40 + 6

ለ. 84 = __ + 4

ሐ. __ = 90 + 3

መ. 67 = 60 + __

ሠ. 78 = __ + 8

ረ. 59 =50 + __

ሰ. __ + 9 = 79

ሸ. 57 = __ + 7

5.3. የቁጥሮች ቅደም ተከተል

የመመር ብቃቶች:

- የቁጥሮችን ቅደምተከተል ለመለየት የቁጥር ደረጃ መጠቀም።
- የቁጥሮችን አንጻራዊ ቅርጽ እና አቀማመጥ ዝምድና ለመረዳት ዉስጣዊ አስተሳሰብ እና እዉቀታቸዉን መጠቀም።
- በሙሉ ቁጥሮች ዉስጥ ምን ያህል አንዶች እና አስሮች እንዳሉ መናገር።

ተግባር 5.3 በሚከተለዉ ሰንጠረዥ ዉስጥ የጎደሉትን ባዶ ቦታዎች ሙሉ፡፡

21	22	23	24			27			30
35		37			40			43	44
51			54	55			58		60

አስተውሉ

ከ 0 እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮች በቅደም ተከተል

0									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

መልመጃ 5.3

1. በምሳሌዉ መሰረት የጎደለዉንሙሉ።

ሀ. 25 ፣ 26 ፣ 27፣ 28 ፣ 29፣ 30 ፣31

ለ. 41 ፣ __ ፣43፣ 45 ፣ __ ፣ __ ፣ 48 ፣ __ ፣ 50

ሐ. 63 ፣ 64 ፣ __ ፣ __ ፣ 67 ፣ __ ፣69 ፣ 70

መ. 85 ፣ 87 ፣ __ ፣ __ ፣ 90 ፣ __ ፣ 92 ፣ __ ፣ 94

2. የሚከተሉትን ቁጥሮች በምሳሌዉ መሰረት ከትንሹ ወደ ትልቁ በቅደም ተከተል አስቀመጡ።

ምሳሌ 45፣ 43፣ 48፣ 49፣ 40፣ 41፣ 42፣ 44፣ 46፣ 47

ከትንሹ ወደ ትልቁ፡

40 ፣ 41 ፣ 42 ፣ 43 ፣ 44 ፣ 45 ፣ 46 ፣ 47 ፣ 48 ፣ 49

ሀ. 63 ፣ 61 ፣ 66 ፣ 65 ፣ 68 ፣ 67 ፣ 69 ፣ 62 ፣ 64

ለ. 25፣ 21፣ 22፣ 23፣ 28፣ 27፣ 28፣ 26፣ 24፣ 29፣ 30

ሐ. 73 ፣ 74 ፣ 78 ፣ 77 ፣ 79 ፣ 75 ፣ 72 ፣ 76 ፣ 80

3. የሚከተሉትን ቁጥሮች በምሳሌዉ መሰረት ከትልቁ ወደ ትንሹ በቅደም ተከተል አስቀምጡ።

ምሳሌ 45፣ 43፣ 48፣ 49፣ 40፣ 41፣ 42፣ 44፣ 46፣ 47

ከትልቁ ወደ ትንሹ፡

49 ፣ 48 ፣ 47 ፣ 46 ፣ 45 ፣ 44 ፣ 43 ፣ 42 ፣ 41 ፣ 40

ሀ. 63 ፣61 ፣ 66 ፣ 65 ፣ 68 ፣ 67 ፣ 69 ፣ 62 ፣ 64

ለ. 25፣ 21፣ 22፣ 23፣ 28፣ 27፣ 28፣ 26፣ 24፣ 29፣ 30

ሐ. 73፣ 74 ፣ 78 ፣ 77 ፣ 79 ፣ 75 ፣ 72 ፣ 76 ፣ 80

መ. 99 ፣ 95 ፣ 97 ፣ 96 ፣ 98 ፣ 94 ፣ 93 ፣ 92 ፣ 91

4. የጎደለዉን ሰንጠረዥ ሙሉ።

61		63			66			69	70
	72		74	75		77	78		
81		83			86		88		90
	92		94			97		99	

5. በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን ቁጥሮች አወዳድሩ።

ምሳሌ፦ 78 > 71 70 <74

95 > 92 45 < 56

63 = 63 36 > 30

ሀ. 89 __ 96 መ. 25 __ 27

ለ. 95 __ 85 ሠ. 62 __ 43

ሐ. 88 __ 88 ረ. 38 __ 32

5.4 አንዶችና የአስሮች የቤት ዋጋ

የመማር ብቃቶች፦

- በሙሉቁጥሮች ዉስጥ ምን ያህል አንዶች እና አስሮች እንዳሉ መናገር።
- የአንዶችና የአስሮችን የቤት ዋጋ ለመግለጽ ቅርጾችን መጠቀም ።
- ባለሁለት አሀዝ ቁጥሮችን የቤት ዋጋ ለመገንዘብ ሙሉዎችንና ከፊሎችን በማደባለቅ መቁጠር።

ተግባር 5.4 ቀጥሎ ያሉትን የምስሎች ብዛት ቁጠሩ።

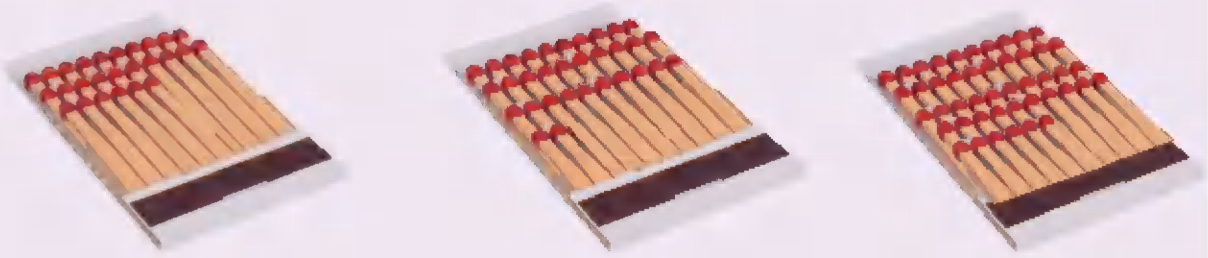

26   ____________   ____________

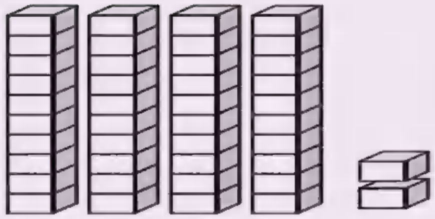

____

በምሳሌዉ መሰረት ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ለምሳሌ፡ ሃያ ስድስት ሁለት አስርና ስድስት አንዶች አሉት እንደ ማለት ነዉ።

ሀ. ሰባ ስምንት = _____ አስር እና = _____ አንዶች አሉት።

ለ. ሰማኒያ = _____ አስር እና = _____ አንዶች አሉት።

ሐ. ዘጠና አራት = _____ አስር እና = _____አንዶች አሉት።

መ. ስልሳ ሰባት = _____ አስር እና = _____ አንዶች አሉት።

አስተውሉ

በሁለት አሃዞች የሚገለፁ ቁጥሮች የአስር ቤትና የአንድ ቤት ዋጋ አላቸዉ።

በቀኝ በኩል ያለዉ የአንድ ቤት ሲሆን በግራ በኩል ያለዉ የአስር ቤት ነዉ።

ምሳሌ

ቁጥር	የቁጥር ቤት ዋጋ	
	የአስር ቤት	አንድ ቤት
82	8	2
98	9	8
55	5	5

መልመጃ 5.4

ከላይ በተሰጠዉ ምሳሌ መሰረት የሚከተለዉን ሰንጠረዥ ሙሉ፡፡

ቁጥር	የአስር ቤት ዋጋ	የአንድ ቤት ዋጋ
93		
70		
84		
29		

የሚከተሉትን ቁጥሮች የቁጥር ቤት ዋጋቸዉን በመጠቀም አወዳድሩ፡፡

ምሳሌ ሀ 98 ____ 75

9 > 7

98 75

8 > 5

ይህ ማለት 9 አስሮች ከ7 አስሮች ይበልጣሉ ማለት ነዉ፡፡

ስለዚህ 98 > 75

ምሳሌ ለ 63 ___ 69

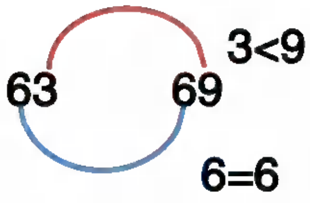

ይህ ማለት 6 አስሮች ከ6 አስሮች እኩል መሆናቸውና 3 አንዶች ከ9 አንዶች እንደሚያንሱ ያሳየናል፡፡

ስለዚህ 63 < 69

ከላይ በተሰጠዉ ምሳሌ መሰረት የሚከተሉትን ቁጥሮች አወዳድሩ፡፡

ሀ. 69 ___ 84

ለ. 99 ___ 78

ሐ. 27 ___ 25

መ. 81 ___ 84

አስተዉሉ

ቁጥሮችን የቁጥር ቤት ዋጋቸዉን በመጠቀም ማወደደር ይቻላል፡፡ ስናወዳድር የአስር ቤት ዋጋ እኩል ከሆኑ የአንድ ቤት ዋጋን እናወዳድራለን፡፡

የምዕራፍ 5 ማጠቃለያ

- የአስር ብዜቶች እስከ 100

  ከትንሹ ወደ ትልቁ 10 ፣ 20 ፣ 30 ፣ 40 ፣ 50 ፣ 60 ፣ 70 ፣ 80 ፣ 90 ፣ 100

  ከትልቁ ወደ ትንሹ፡ 100 ፣ 90 ፣ 80 ፣ 70 ፣ 60 ፣ 50 ፣ 40 ፣ 30 ፣ 20 ፣ 10

- ባለ ሁለት አሀዝ ቁጥሮች የአስር ቤት እና የአንድ ቤት ዋጋ አላቸዉ፡፡
- ቁጥሮችን የቁጥር ቤት ዋጋቸዉን በመጠቀም ማወዳደር ይቻላል፡፡
- ትልቁ ባለ ሁለት አሀዝ ቁጥር 99 ነዉ፡፡
- ትንሹ ባለ ሁለት አሀዝ ቁጥር 10 ነዉ፡፡

የምዕራፍ 5 ማጠቃለያ መልመጃ

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትንሹ ወደ ትልቁ በቅደም ተከተል አስቀምጡ፡፡

ሀ. 56 ፣ 58 ፣ 57 ፣ 59 ፣ 63 ፣ 62 ፣ 61 ፣ 60

ለ. 45 ፣ 48 ፣ 49 ፣ 46 ፣47 ፣50

ሐ. 25 ፣ 24 ፣ 28 ፣ 29 ፣ 21 ፣22 ፣ 23 ፣ 26 ፣ 27

2. የሚከተሉትን ቁጥሮች ከትልቁ ወደ ትንሹ በቅደም ተከተል አስቀምጡ፡፡

ሀ. 56 ፣ 58 ፣ 57 ፣ 59 ፣ 63 ፣ 62 ፣ 61 ፣ 60

ለ. 45 ፣ 48 ፣ 49 ፣ 46 ፣47 ፣50

ሐ. 25 ፣ 24 ፣ 28 ፣ 29 ፣ 21 ፣22 ፣ 23 ፣ 26 ፣ 27

3. ባዶ ቦተዉን ሙሉ፡፡

ሀ. 10 ፣20 ፣ ___ ፣ ___ ፣ 50 ፣___ ፣___ ፣80

ለ. 30 ፣ 40 ፣___ ፣ 60 ፣ ___ ፣ ___ ፣ 90

ሐ. 70 ፣ ___ ፣ 50 ፣ ___ ፣ ___ 20

መ. 25 ፣ 26 ፣ ___ ፣ 28 ፣ ___ ፣ ___ ፣ 31

4. የአስር ቤት እና የአንድ ቤት ዋጋ በተሰጠዉ ቦታ ሙሉ፡፡

በፊደል	በአሀዝ	የአስር ቤት	የአንድ ቤት
አርባ አምስት	45		
አምሳ ሰባት	57		
ሰባ ስምንት	78		
ሰማኒያ ስድስት	86		
ዘጠና ሶስት	93		

5. የቁጥር ቤት ዋጋቸዉን በመጠቀም ቀጥሎ የተሰጡትን ቁጥሮች አወዳድሩ።

ሀ. 35 ___ 40

ለ. 92 ___ 97

ሐ. 55 ___ 54

መ. 31 ___ 31

ሠ. 68 ___ 23

ረ. 86 ___ 86

ምዕራፍ 6 እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር እና መቀነስ

የመማር ዉጤቶች፡ ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፡

- ድምራቸዉ እስከ 100 ያሉ ባለሁለት አሀዝ ሙሉ ቁጥሮች መደመር ይችላሉ፡፡
- ከባለ ሁለት አሀዝ ሙሉ ቁጥሮች ላይ ባለአንድ አሀዝ እና ባለሁለት አሀዝ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ ይችላሉ፡፡
- ባለ ሁለት አሀዝ ሙሉ ቁጥሮችን መከፋፈልና መደባለቅን በመጠቀም መደመርና መቀነስ ለመፍታት የተለያዩ ሃሳባዊ ስነ ዘዴዎችን መጠቀም ይችላሉ፡፡

መግቢያ

በምዕራፍ ሶስት እና አራት ከዜሮ አስከ ሃያ ያሉ ቁጥሮችን መደመርና መቀነስ ተምራችኋል፡፡በዚህ ምዕራፍ አስከ መቶ በሰፊዉ ትማራላችሁ፡፡ምዕራፉም ያለፈዉን ክለሳ ይሆን ዘንድ ከዜሮ አስከ ሃያ የሉትን ቁጥሮች በመደመር እና በመቀነስ ነው፡፡

6.1 ባለ አንድ አሀዝ እና ባለ ሁለት አሀዝ ቁትሮችን መደመር

የመማር ብቃት፡

- ባለ አንድ አሀዝ እና ባለ ሁለት አሀዝ ቁጥሮችን መደመር፡፡

ተግባር 6.1 የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምሩ፡፡

ሀ. 3+5 ለ. 5+9 ሐ. 4+7 መ. 7+8

የቁጥር መስመርን በመጠቀም መደመር

ምሳሌ ሀ. 46+6

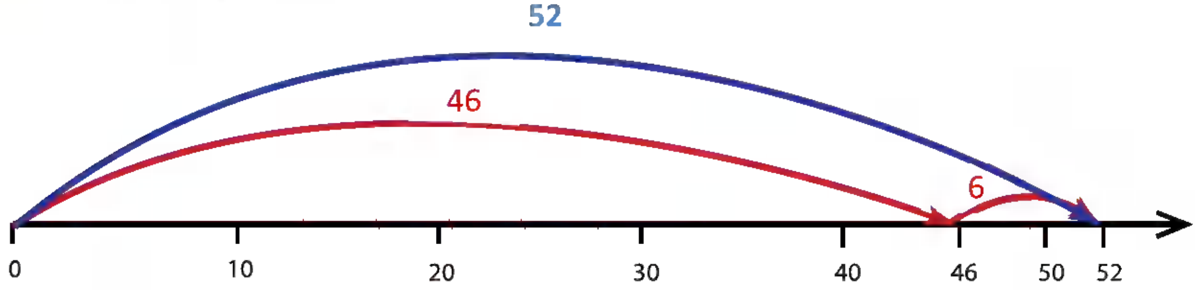

በምሰሎች ሲገለፅ

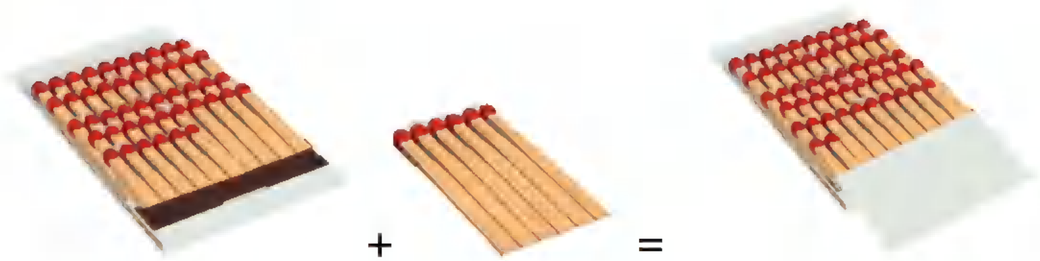

ለ. 37+6

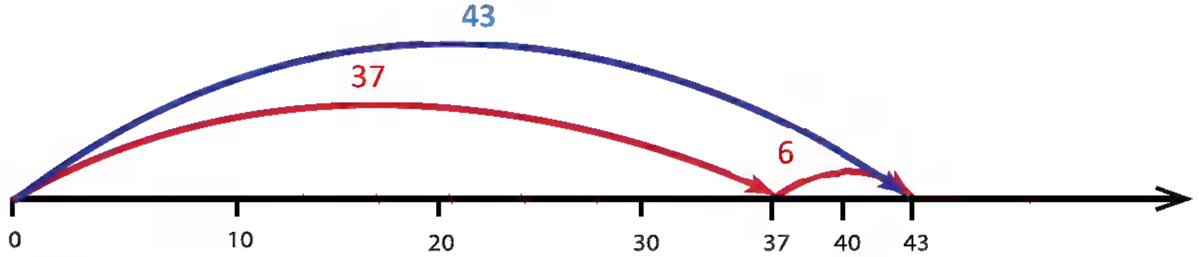

በምስል ሲገለፅ

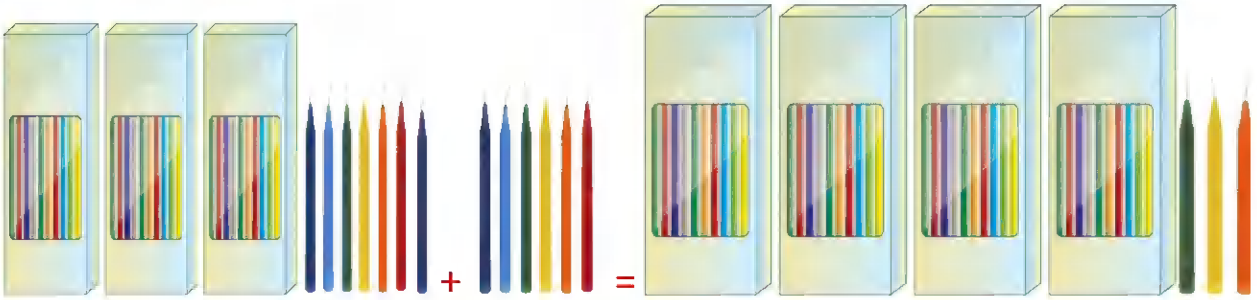

አስሮችንና አንዶችን በመጠቀም መደመር

ምሳሌ ሀ. 36 + 7

36 + 7 ማለት 3 አስሮች እና 6 አንዶች + 7አንዶች

6 አንዶች እና 7 አንዶች = 13

13 = አንድ አስር እና 3 አንዶች

አስሮችን ከአስሮች፣ አንዶችን ከአንዶች መቀላቀል

3 እና 1 አስሮች = 4 አስሮች + 3 አንዶች = 4 አስሮች +3 አንዶች = 43

ስለዚህ 36 + 7 = 43

ለ. 30+5

35 = 3 አስሮች እና አምስት አንዶች ማለት ነዉ

35 = 30 + 5

+

=

አስተውሉ

የቁጥር ቤት ዋጋቸዉን በመጠቀም ቁጥሮችን ቁልቁል መደመር ይቻላል። ማለትም አንድን ቤት ከአንድ ቤት፣ አስር ቤትን ከአስር ቤት መደመር

ምሳሌ ሀ. $\begin{array}{r} 35 \\ \underline{+3} \\ =38 \end{array}$ ወይም

	10ቤት	1 ቤት
35 + 3	3	5
		3
	3	8
	= 38	

ለ. $\begin{array}{r} 45 \\ \underline{+2} \\ =47 \end{array}$ ወይም

	10ቤት	1 ቤት
45 + 2	4	5
		2
	4	7
	= 47	

መልመጃ 6.1

1. የሚከተሉትን ከላይ በተሰጠዉ ምሳሌ መሰረት ደምሩ።

ሀ. 35 + 3   መ. 85 + 8

ለ. 25 + 6   ሠ. 63+4

ሐ. 48 + 1   ረ.42 + 5

2. በምሳሌዉ መሰረት ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ሀ. 45 +3 = 8   መ. 75 + ____ = 78

ለ. 56 + ____ = 59   ሠ. 92 + 5 = ____

ሐ. ____ + 7 = 68   ረ. 23 + ____ = 29

3. በምሳሌዉ መሰረት አዛምዱ።

ሀ. 41 + 3	77
ለ. 46 + 2	48
ሐ. 54 + 5	79
መ. 73 + 4	44
ሠ. 73 + 6	59

6.2 ከባለ ሁለት አሀዝ ሙሉ ቁጥር ባለ አንድ አሀዝ ሙሉ ቁጥር መቀነስ

የመማር ብቃት:

- ከባለ ሁለት አሀዝ ሙሉ ቁጥር ባለ አንድ አሀዝ ሙሉ ቁጥር መቀነስ።

ተግባር 6.2 የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ።

ሀ. 15 — 3 ሐ. 10 — 3

ለ. 8 — 4 መ. 17 — 8

የቁጥር መስመር በመጠቀም ከባለ ሁለት አሃዝ ቁጥርን ከባለ አንድ አሃዝ ቁጥር መቀነስ

ምሳሌ ሀ 37 - 5

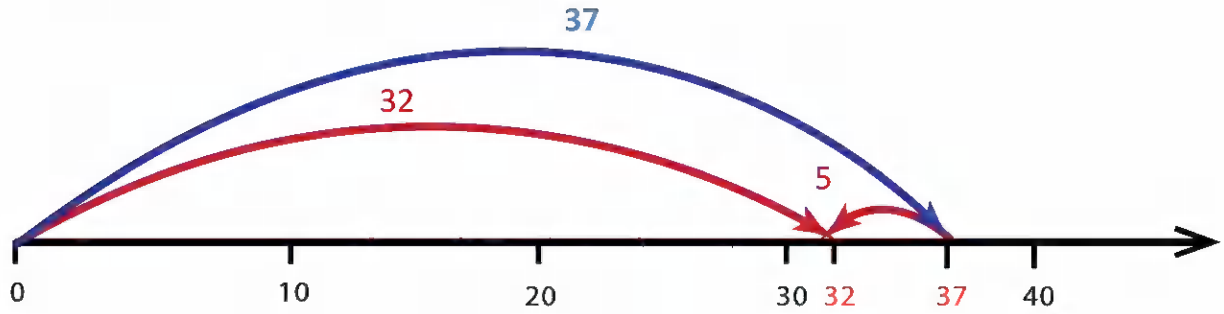

አስሮችንና አንዶችን በመጠቀም መቀነስ

ምሳሌ: ሀ. 36 - 4

36 - 4 ማለት 3 አስሮች እና 6 አንዶች - 4 አንዶች

ከ 6 አንዶች 4 አንዶች ሲቀነስ = 2 አንዶች

3አስሮች እና 2 አንዶች = 32

ስለዚህ 36 - 4 = 32

በምስል ሲገለፅ

አስተውሉ

የቁጥር ቤት ዋጋቸዉን በመጠቀም ቁጥሮችን ቁልቁል መቀነስ ይቻላል፡፡ ማለትም አንድን ቤት ከአንድ ቤት፣ አስር ቤትን ከአስር ቤት መቀነስ

ምሳሌ ሀ. $\begin{array}{r} 35 \\ -3 \\ \hline =38 \end{array}$ ወይም

	10 ቤት	1 ቤት
35 - 3	3	5
		3
	3	2
	= 32	

ለ. $\begin{array}{r} 45 \\ -2 \\ \hline =47 \end{array}$ ወይም

	10 ቤት	1 ቤት
45 - 2	4	5
		2
	4	3
	= 43	

መልመጃ 6.2

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ፡፡

ሀ. 35 - 3 ሐ. 48 - 1 ሠ. 69 - 4

ለ. 25 - 4 መ. 85 - 5 ረ. 48 - 5

2. በምሳሌዉ መሰረት ባዶ ቦታዉን ሙሉ፡፡

ሀ. 45 - 3 = 42 መ. 75 - __ = 71

ለ. 56 - __ = 53 ሠ. 95 - 5 = __

ሐ. __ - 7 = 62 ረ. 23 - __ = 21

3. በምሳሌዉ መሰረት አዛምዱ፡፡

ሀ. 46 - 3	72
ለ. 46 - 2	44
ሐ. 54 - 3	51
መ. 78 - 4	43
ሠ. 79 - 7	74

6.3 ባለ ሁለት አሀዝ ሙሉ ቁጥሮችን መደመር

የመማር ብቃት:

- ባለ ሁለት አሀዝ ቁጥርን መደመር፡፡

ተግባር 6.3 የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምሩ፡፡

ሀ. 34 + 5 ሐ. 85 + 4

ለ. 25 + 3 መ. 63 + 5

አስሮችንና አንዶችን በመጠቀም መደመር

ምሳሌ፡ ሀ. 37 + 19

37 + 19 ማለት 3 አስሮች እና 7 አንዶች + 1 አስሮች እና 9 አንዶች

7 አንዶች እና 9 አንዶች = 16 አንዶች

16 = አንድ አስር እና 6 አንዶች

አስሮችን ከአስሮች፣ አንዶችን ከአንዶች መቀላቀል

3 አስሮች፣ 1 አስር እና 1 አስር = 5 አስሮች

እንዲሁም 6 አንዶች

5 አስሮች + 6 አንዶች = 56

ስለዚህ 37 + 19 = 56

በምስል ሲገለፅ

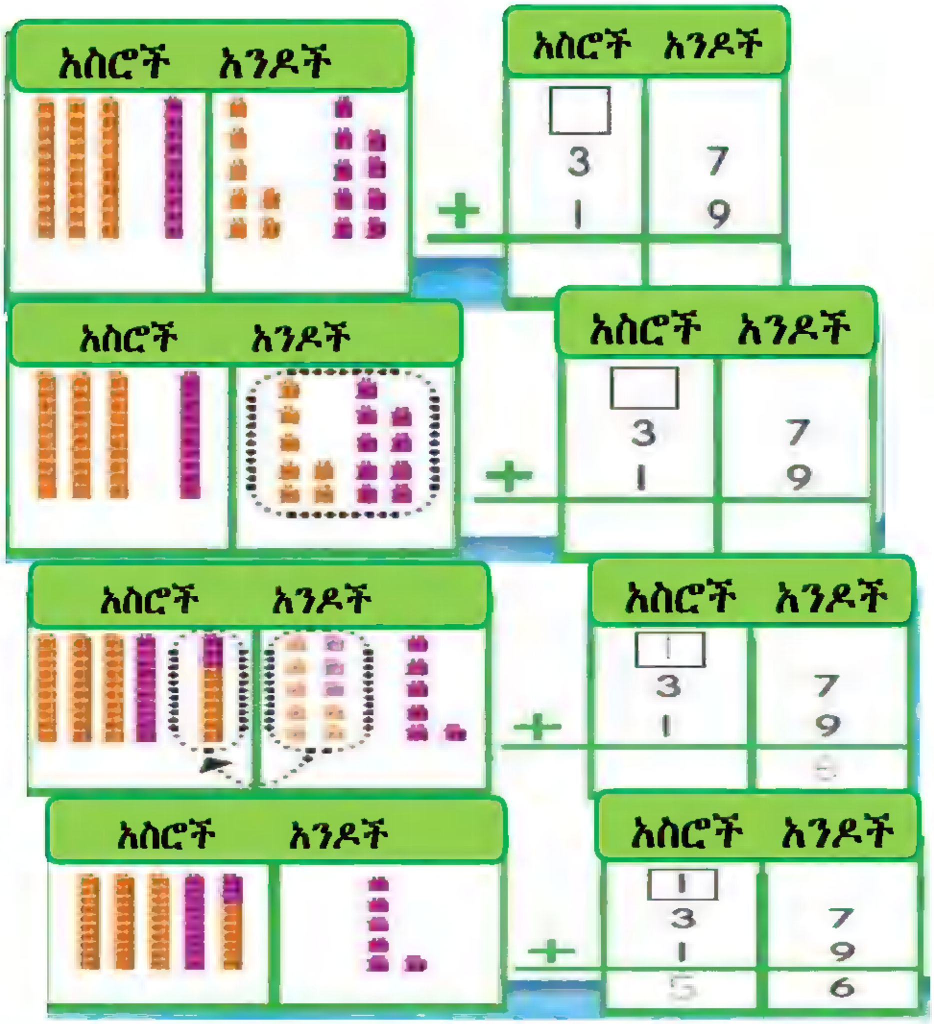

አስተውሉ

የቁጥር ቤት ዋጋቸዉን በመጠቀም ቁጥሮችን ቁልቁል መደመር ይቻላል፡፡ ማለትም አንድን ቤት ከአንድ ቤት፣ አስር ቤትን ከአስር ቤት መደመር

ምሳሌ ሀ. 35 + 13 = 48 ወይም

	10 ቤት	1 ቤት
35 + 13	3	5
	1	3
	4	8
	= 48	

ለ. $\begin{array}{r} 47 \\ +32 \\ \hline =79 \end{array}$ ወይም

47 + 32	10 ቤት	1 ቤት
	4	7
	3	2
	7	9
	= 79	

ሐ. $\begin{array}{r} 75 \\ +23 \\ \hline =98 \end{array}$ ወይም

75 + 23	10 ቤት	1 ቤት
	7	5
	2	3
	9	8
	= 98	

መልመጃ 6.3

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምሩ፡፡

ሀ. 35 + 43 ሠ. 85 + 14
ለ. 25 + 33 ረ. 63+24
ሐ. 48 +2 1 ሰ. 42+35
መ. 53 + 32 ሸ. 48 + 31

2. በምሳሌዉ መሰረት ባዶ ቦታዉን ሙሉ፡፡

ሀ. 45 + 13 = 58 መ. 75 + __ = 89
ለ. 56 + __ = 77 ሠ. 92 + 15 = __
ሐ. __ + 17 = 68 ረ. 23 + __= 54

3. በምሳሌዉ መሰረት አዛምዱ፡፡

ሀ. 41 + 13 → 68
ለ. 46 + 22 95
ሐ. 54 + 25 79
መ. 73 + 24 54
ረ. 83 + 12 99

6.4 ባለ ሁለት አሀዝ ሙሉ ቁጥሮችን መቀነስ

የመማር ብቃት

- ባለ ሁለት አሀዝ ሙሉ ቁጥርን መቀነስ፡፡

ተግባር 6.4 የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ፡፡

ሀ. 35 - 3 ሐ. 85 - 5

ለ. 25 - 4 መ. 69 - 4

አስሮችንና አንዶችን በመጠቀም መቀነስ

ምሳሌ፡ ሀ. 37 - 15

37 - 15 ማለት 3 አስሮች እና 7 አንዶች - 1 አስሮች እና 5 አንዶች

7 አንዶች - 5 አንዶች = 2 አንዶች

አስሮችን ከአስሮች፣ አንዶችን ከአንዶች መቀናነስ

3 አስሮች - 1 አስር = 2 አስሮች

2 አስሮች +2 አንዶች = 22

ስለዚህ 37 - 15 = 22

ለ. 38 - 20 = 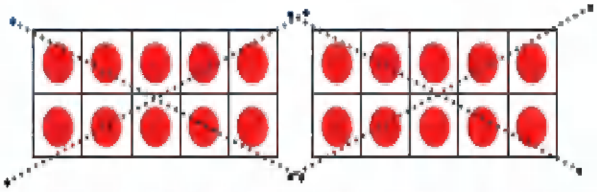 18

ሐ. 86 - 13 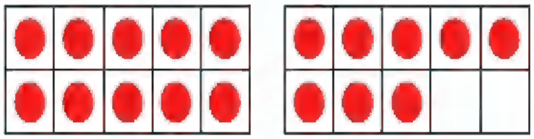

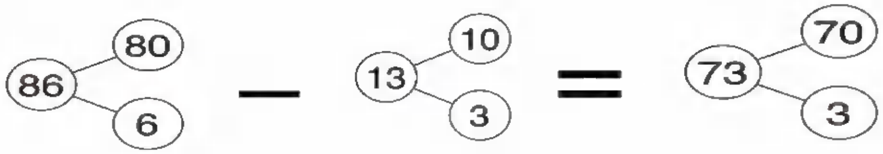

አስተውሉ

የቤት ዋጋቸዉን በመጠቀም ቁጥሮችን ቁልቁል መቀነስ ይቻላል። ማለትም አንድን ቤት ከአንድ ቤት፣ አስር ቤትን ከአስር ቤት መቀነስ

ምሳሌ ሀ. $\begin{array}{r} 35 \\ -13 \\ \hline =22 \end{array}$ ወይም

	10 ቤት	1 ቤት
35 - 13	3	5
	1	3
	2	2
	= 22	

ለ. $\begin{array}{r} 47 \\ -32 \\ \hline =15 \end{array}$ ወይም

	10 ቤት	1 ቤት
47 - 32	4	7
	3	2
	1	5
	= 15	

ሐ. $\begin{array}{r} 75 \\ -23 \\ \hline =52 \end{array}$ ወይም

	10 ቤት	1 ቤት
75 - 23	7	5
	2	3
	5	2
	= 52	

መልመጃ 6.4

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ።

ሀ. 45 - 43

ለ. 55 - 33

ሐ. 48 - 21

መ. 53 - 32

ሠ. 85 - 14

ረ. 66 - 24

ሰ. 42 - 31

ሸ. 48 - 31

2. በምሳሌዉ መሰረት ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ሀ. 45 - 13 = 32 ለ. 56 - ___ = 41 ሐ. ___ 17 = 52

መ. 75- ___ = 51 ሠ. 99 - 15 = ___ ረ. 86 - ___= 63

3. በምሳሌዉ መሰረት አዛምዱ፡፡

ሀ.	48 - 13	81
ለ.	46 - 12	62
ሐ.	54 - 11	52
መ.	93 - 41	35
ሠ.	76 - 14	43
ረ.	93 - 12	34

6.5 እስከ 100 ባሉ ሙሉ ቁጥሮችን በመደመርና በመቀነስ የቃላት ፕሮብሌሞችን መስራት

የመማር ብቃት

- እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በመደመርና በመቀነስ የቃላት ፕሮብሌሞችን መፍታት፡፡

ተግባር 6.5

17 ከረሜላዎች አለኝ፡፡ 6 ለጓደኞቼ ብሰጥ የሚቀረኝ ስንት ነው?

ምሳሌ

12 ወፎች ዛፍ ላይ ነበሩ።ሌሎች አምስት ወፎች ተጨመሩባቸው። አጠቃላይ ዛፍ ለይ ያሉ ወፎች ስንት ናቸው?

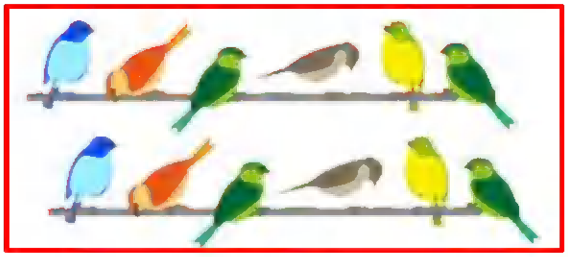

12 + 5

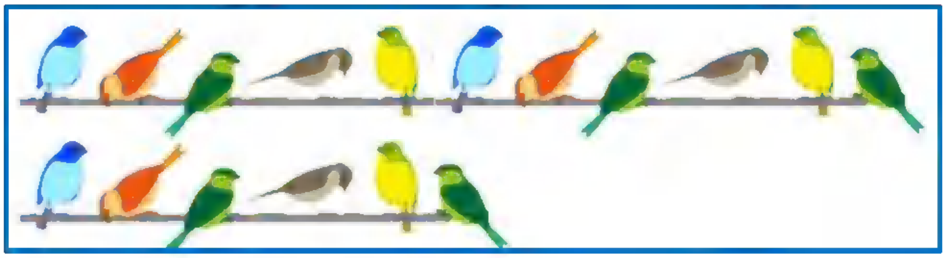

= 17

መልመጃ 6.5

1. ተማሪ ካሌብ 38 ብዮች አሉት። አምስት ብይ ለወንድሙ ሰጠ። ካለብ ስንት ብዮች ይቀሩታል?
2. በባስ ዉስጥ 76 ሰዎች ነበሩ። መንገድ ላይ 11 ሰዎች ወረዱ። ስንት ሰወች ባስ ዉስጥ ይቀራሉ?
3. ለይላ 30 ችግኞችን ተከለች። ዳዊት ደገሞ 8 ችግኞችን ተከለ። ሁለቱም አጠቃላይ ስንት ችገኞች ተከሉ?
4. በአንድ ክፍል ዉስጥ 35 ወንድ እና 14 ሴት ተማሪዎች አሉ። አጠቃላይ ክፍል ዉስጥ ስንት ተማሪዎች አሉ?

የምዕራፍ 6 ማጠቃለያ

❖ ቁጥሮችን ለመቀነስ እና ለመደመር የምንጠቀማቸዉ ዘዴዎች፡

- ✓ የቁጥር መስመር በመጠቀም
- ✓ አስሮች እና አንዶችን በመለያየት
- ✓ የቁጥሮች ቤት ዋጋ በመጠቀም

የምዕራፍ 6 ማጠቃለያ መልመጃ

1. የሚከተሉትን ቁጥሮች ደምሩ።

ሀ. 35 + 13 ሠ. 85 + 14

ለ. 25 + 33 ረ. 63+24

ሐ. 8 + 21 ሰ. 42+35

መ. 53 + 12 ሸ. 48 + 31

2. ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ሀ. 45 + 13 = __ መ. 75 + __ = 89

ለ. 56 + __ = 77 ሠ. 92 + 5 = __

ሐ. __+ 7 = 58 ረ. 23 + __ = 54

3. በምሳሌዉ መሰረት አዛምዱ።

ሀ. 41 + 13	28
ለ. 6 + 22	25
ሐ. 54 + 25	79
መ. 73 + 24	54
ሠ. 3 + 26	97
ረ. 23 + 2	29

4. የሚከተሉትን ቁጥሮች ቀንሱ።

ሀ. 35 - 3 ሠ. 85 - 5

ለ. 25 - 4 ረ. 69 - 4

ሐ. 48 - 17 ሰ. 48 - 25

መ. 53 - 22 ሸ. 95 - 22

5. ባዶ ቦታዉን ሙሉ።

ሀ. 45 - 3 = __

መ. 75 - __ = 71

ለ. 56 - __ = 53

ሠ. 95 - 15 = __

ሐ. __ - 27 = 62

ረ. 23 - __ = 21

6. በ2011 ዓ.ም በልደታ ክፍለ ከተማ 22 ሰዎች በትራፊክ አደጋ ሞቱ። በኮልፌ ክፍለ ከተማ 65 ሰዎች ሞቱ። አጠቃላይ ስንት ሰዎች ሞቱ?

7. የኤች አይ ቪ ቫይረስ ምርመራ ከተደረገላቸዉ 86 ሰዎች ዉስጥ ቫይረሱ የተገኘባቸዉ 13 ሰዎች ናቸዉ። በቫይረሱ ያልተያዙ ሰዎች ስንት ናቸዉ?

ምዕራፍ 7 የተለመዱ ቅርጾች

የመማር ዉጤቶች፡- ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፣

- ርዝመትና ወርድ ያላቸዉን ምስሎች በስማቸዉ ይለያሉ፡፡እንደ ግማሽ ክብ፣ዳይመንድ፣ሞላላ፣ባለአምስት ጎን እና ባለስድስት ጎን በማለት ይለያሉ፡፡
- የቅርጾችን ባህሪያት በራሳቸዉ ቃላት ይገልጻሉ፡፡

መግቢያ

ቅርጽ አስፈላጊ ከሆኑት የሂሳብ ክፍል ዉስጥ አንዱ ነዉ፡፡በየዕለቱ ከምናስተዉለዉ የደብተራችን፣ የሰሌዳ፣ የመማሪያ ክፍል፣ ቤታችሁ ወለልና ኮርኒስ ቅርጾች ናቸዉ፡፡ ስለሆነም በዚህ ምእራፍ ዉስጥ ስለነዚህ ቅረጾች ስምና ባህሪይ ትማራላችሁ፡፡

7.1 ርዝመትና ወርድ ያላቸዉን ምስሎች በስማቸዉ መለየት

የመማር ብቃት

- ርዝመትና ወርድ ያላቸዉን ምስሎች በስማቸዉ መለየት፡፡

ተግባር 7.1 የሚከተሉትን ምስሎች በመጠቀም ጥያቄዎቹን ተወያዩባቸዉ፡፡

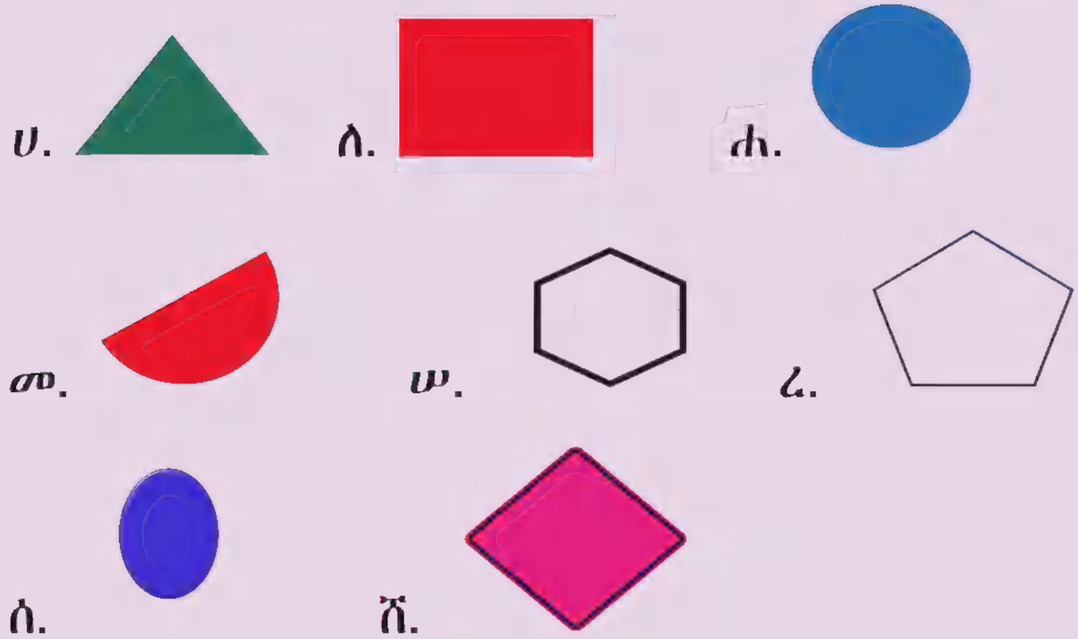

ሀ. የመማሪያ ሰሌዳችሁ ቀርጽ ከየትኛዉ ምስል ጋር ይመሳሰላል?

ለ. የሂሳብ መፅሀፋችሁ ቀርጽ ከየትኛዉ ምስል ጋር ይመሳሰላል?

ሐ. በመኖሪያ ቤታችሁ አካባቢ ከነዚህ ምስሎች ጋር የሚመሳሰሉ ነገሮች ካሉ ዘርዝሩ፡፡

አስተውሉ

በምስል ሀ ላይ ያለዉ ጎነ ሶስት ይባላል፡፡

ምስል ለ ላይ ያለዉ ጎነ አራት ይባላል፡፡

ምስል ሐ ላይ ያለዉ ክብ ይባላል፡፡

ምስል መ ላይ ያለዉ ግማሽ ክብ ይባላል፡፡

ምስል ሠ ላይ ያለዉ ጎነ ስድስት ይባላል፡፡

ምስል ረ ላይ ያለዉ ጎነ አምስት ይባላል፡፡

ምስል ሰ ላይ ያለዉ ሞላላ ይባላል፡፡

ምስል ሸ ላይ ያለዉ ዳይመንድ ይባላል፡፡

መልመጃ 7.1

በምሳሌዉ መሰረት ቅርጾችን ከስማቸዉ ጋር አዘምዱ፡፡

ዳይመንድ

ጎነ ሶስት

ክብ

ሞላላ

ግማሽ ክብ

ጎነ አምስት

ጎነ ስድስት

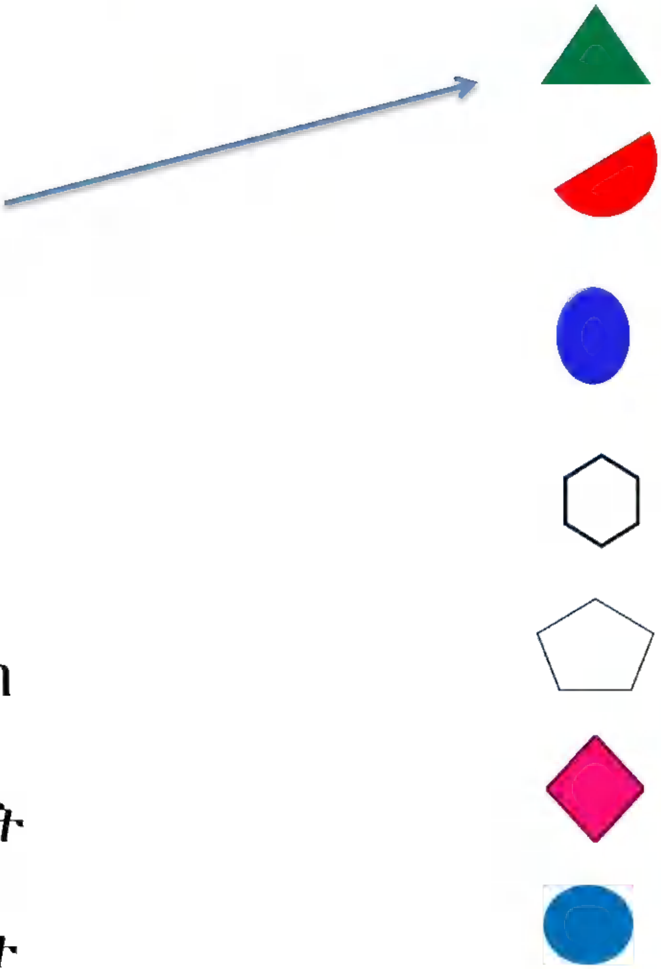

7.2 ርዝመትና ወርድ ያላቸዉን ምስሎች መሳል

የመማር ብቃት፡

- ርዝመትና ወርድ ያላቸዉን ምስሎች መሳል፡፡

ተግባር 7.2 በደብተራችሁ ላይ ጎነ ሶስት እና ጎነ አራት ምስሎችን ስላችሁ አሳዩ፡፡

የሚከተሉትን ነጠብጣቦች በመጠቀም ምስሎችን አድምቃችሁ ሳሉ፡፡

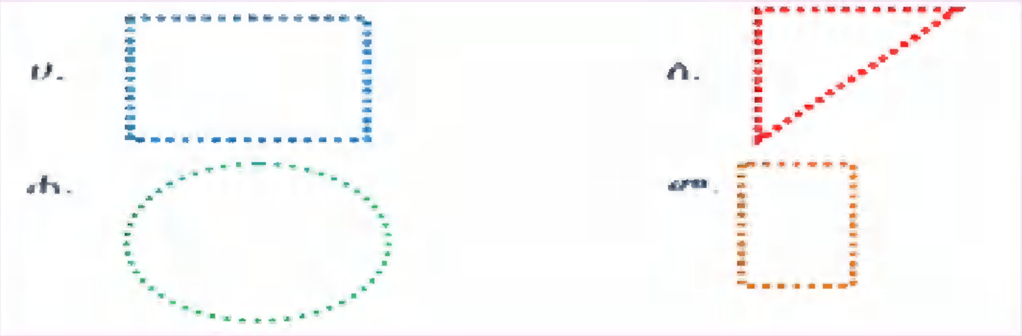

7.3 የጂኦሜትሪ ምስሎችን መለየት

የመማር ብቃቶች፡

መለያና ጎን በመጠቀም ቅርጾችን መግለጽ፡፡

የቅርጾችን ባህሪያት በራሳቸዉ ቃላት መግለጽ፡፡

ተግባር 7.3

ጎነ ሶስትና ጎነ አራት ስንት ስንት ጎኖች አላቸዉ

አስተውሉ

ሁለት የተለያዩ ጎኖች የሚገናኙበት ነጥብ መገናኛ ይባላል፡፡

ሁለት የተለያዩ ጎኖች በመገናኘት አንግል ይመሰረታሉ፡፡

ጎን ያላቸዉ ቅርጾች

ጎነ ሶስት

ጎነ አራት

ጎነ አምስት 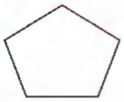

ጎነ ስድስት

ግማሽ ክብ

ዳይመንድ

ጎን የሌላቸዉ ቅርጾች

ክብ

ሞላላ

ምሳሌ

ሀ. 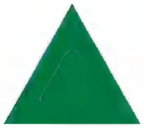

3 ጎኖች

3 መስያዎች

3 አንግሎች

ለ.

6 ጎኖች

6 መስያዎች

6 አንግሎች

መልመጃ 7.2

በምሳሌዉ መሰረት በሚከተለዉ ሰንጠዥ ዉስጥ ላሉት ቅርጾች የጎን ብዛት እና መገናኛ ብዛት ፃፉ፡፡

ቅርጾች	የጎን ብዛት	የመገናኛ ብዛት	የአንግል ብዛት
	1	የለዉም	የለዉም
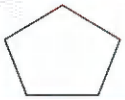			
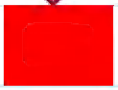			

የምዕራፍ 7 ማጠቃለያ

- ሶስት ጎኖች ያለዉ ምስል ጎነ ሶስት ይባላል።
- አራት ጎኖች ያለዉ ምስል ጎነ አራት ይባላል።
- አምስት ጎኖች ያለዉ ምስል ጎነ አምስት ይባላል።
- ስድስት ጎኖች ያለዉ ምስል ጎነ ስድሰት ይባላል።
- ሁለት የተለያዩ ጎኖች የሚገናኙበት ነጥብ መገናኛ ይባላል።
- ሁለት በተለያዩ ጎኖች የጋራ መነሻ መካከል ለይ አንግል ይመሰረታል።

የምዕራፍ 7 ማጠቃለያ መልመጃ

1.በምሳሌዉ መሰረት የምስሉን ስም ከጎን ብዛቱ ጋር አዛምዱ::

ሀ. ጎነ አራት 3 ጎን

ለ. ጎነ ሶስት 5 ጎን

ሐ. ጎነ ስድስት 4 ጎን

መ. ጎነ አምስት 5 ጎን

2.በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን ሰንጠረዥ ሙሉ::

የጎን ብዛት	ስም	የመገናኛ ብዛት	ቅርጽ
ሶስት ጎን	ጎነ ሶስት	3	
አራት ጎን			
አምስት ጎን			
ስድስት ጎን			

3.የሚከተሉትን ምስሎች ጎን ያላቸዉ እና የሌላቸዉ በማለት ለዩ::

ሀ. 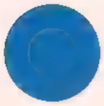 ለ. ሐ. መ. ሠ 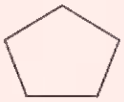

4.የሚከተሉትን ምስሎች ነጠብጣቡን በመጠቀም አድምቃችሁ አሳዩ::

ሀ. 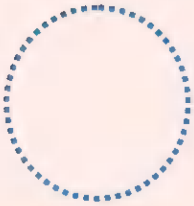 ለ. ሐ. 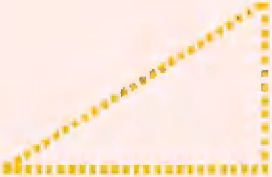

ምዕራፍ 8 ንድፎች

የመማር ዉጤቶች፡ ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ ትምህርት በኋላ፡

- ተደጋጋሚ ንድፎችን ይገነዘባሉ፡፡
- ተደጋጋሚ ንድፎችን ይሰራሉ፡፡

መግቢያ

ከዚህ በፊት በምዕራፍ ሁለት ወደ ፊት ወይም ወደኋላ በ2፣በ2 እና በ3፣በ3 እዘለሉ መቁጠር ወይም መፃፍን ተምራችኋል፡፡ በዚህ ምዕራፍ ደግሞ ንድፍ በሚለዉ ርዕስ ስር በቁጥር ፣በምስል እና በቀለም ድግግሞሽን ወይም ቅደም ተከተል ትማራላችሁ፡፡

8.1 ንድፎችን መገልበጥ

የመማር ብቃት፡

. ከሁለት በላይ ያላቸዉን ንድፎች መገልበጥ፡፡

ተግባር 8.1 ከ1 እስከ 20 ያሉ ቁጥሮችን በ2 እና በ3 በመዝለል ቁጠሩ፡፡

2. የሚከተሉትን ምስሎች ስንት ስንት ጊዜ እንደተደጋገሙ በቃላችሁ ተናገሩ፡፡

ሀ. 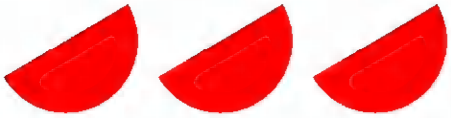

ለ.

ሐ. 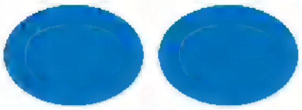

3. የሚከተሉትን ምስሎች በደብተራችሁ በመገልበጥ በተለያየ ቀለም አደምቋቸዉ::

ሀ.

ለ. 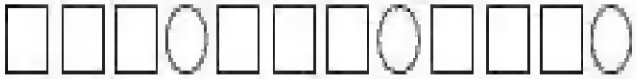

ሐ.

መ.

አስተውሉ

ንድፍ ማለት የቁጥሮች እና የምስሎች አገባብ፣ መደራጀት ቅደም ተከተል ወይም ድግግሞሽን ሊያሳይ የሚችል ፅንሰ ሀሳብ ነዉ::

መልመጃ 8.1

የሚከተሉትን ምስሎች ነጠብጣቡን በመጠቀም አድምቃችሁ አሳዩ::

ሀ.

ለ.

ሐ. 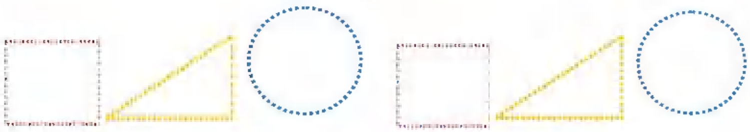

መ.

8.2 ንድፎችን ማስቀጠል

የመማር ብቃት:-

- ንድፎችን ማስቀጠል።

ተግባር 8.2 የሚከተሉተን ባዶ ቦታዎች ሙሉ።

ሀ. 2 ፣ 4 ፣ 6 ፣ ___ ፣ 10

ለ. 20 ፣ 17 ፣ 14 ፣ ___ ፣ 8

ሐ. □△○⬡□△○⬡□△○⬡ ___

መልመጃ 8.2

በባዶ ቦተዉ የጎደለዉን ሙሉ።

ሀ. 1 ፣ 0 ፣ 1 ፣ 0 ፣ 1 ፣ 0 ፣ 1 ፣ 0 ፣ ___ ፣ ___

ለ. 2 ፣ 4 ፣ 6 ፣ ___ ፣ 10

ሐ. ___ ፣ ___ ፣ ___

መ. 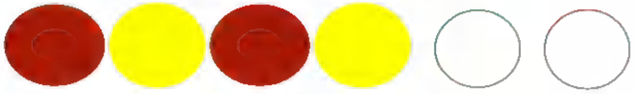

ሠ. 1 ፣ 3 ፣5 ፣___ ፣ ___

ረ. 3 ፣ 6 ፣9 ፣ ___ ፣ ___

ሰ. ___ ፣ ___ ፣ ___

ሸ. 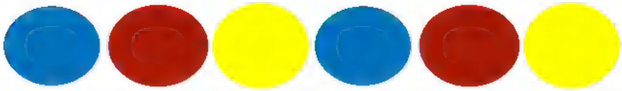 ___ ፣ ___ ፣ ___

ቀ. ___ □△○⬡□△○⬡□△○⬡ ___

8.3 ተደጋጋሚ ንድፎችን መፍጠር

የመማር ብቃት፡

- ተደጋጋሚ ንድፎችን መፍጠር፡፡

ተግባር 8.3

ሀ. እስከ 100 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በ10 በ10 በመዝለል ፃፉ፡፡

ለ. እስከ 20 ያሉ ሙሉ ቁጥሮችን በ3 በ3 በመዝለል ፃፉ፡፡

የሚከተሉትን ንድፎች ተመልከቱ፡፡

ሀ. 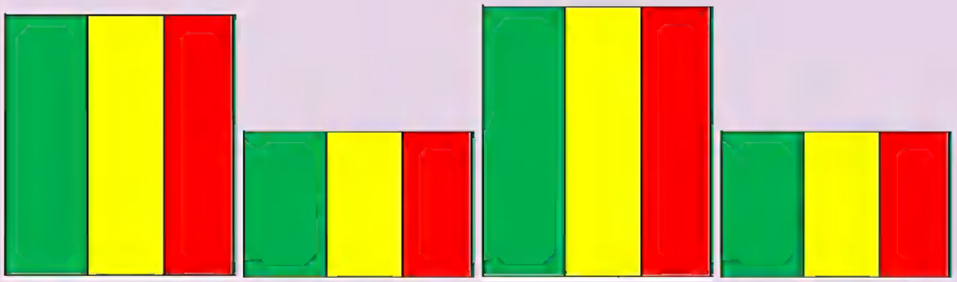

ለ.

መልመጃ 8.3

ከላይ የተሰጡትን ምስሎች መሰረት በማድረግ በአካባቢያችሁ የሚገኙ ምስሎችን ደጋግማችሁ በመሳል የተለያየ ቀለም ቀቡ፡፡

የምዕራፍ 8 ማጠቃለያ

ንድፍ ማለት የቁጥሮች እና የምስሎች አገባብ፣ መደራጀት ቅደም ተከተል ወይም ድግግሞሽን ሊያሳይ የሚችል ፅንሰ ሀሳብ ነዉ።

የምዕራፍ 8 የማጠቃለያ መልመጃ

1. ባዶ ቦታዎችን በትክክለኛዉ ቁጥር ሙሉ።

ሀ. 10 ፣ 20 ፣ 30 ፣ ___ ፣ ___

ለ. 3 ፣ ፣6 ፣ 9 ፣ ___ ፣ ___

ሐ. 18 ፣ 16 ፣ ___ ፣ ___ ፣

2. በሚከተሉት ምስሎች ቀጥሎ ባሉት ባዶ ቦታዎች መቀባት ያለባቸዉን ቀለሞች ቀቡ።

ሀ.

ለ.

ሐ. 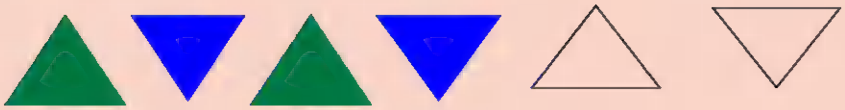

ምዕራፍ 9 ርዝመት፣ መጠነ ቁስ እና ይዘትን መለካት

የመማር ውጤቶች፤ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፣

- ባህላዊ የመለኪያ ምድቦችን በመጠቀም ርዝመትን፣መጠነ ቁስና ይዘትን ይለካሉ፡፡
- የቁሶችን ርዝመታቸዉ፣መጠነቁሳቸዉንና ይዘታቸዉን መሰረት በማድረግ ያወዳድራሉ፡፡

መግቢያ

በዚህ ምዕራፍ ስር በዕለት ተዕለት ኑሮአችሁ ዉስጥ ስትጠቀሙባቸዉ የነበሩትን ባህረላዊ የርዝመት፣ መጠነ ቁስ እና የይዘት መለኪያ የሆኑትን መሳሪያዎች ዉስጥ ጥቂቶቹን ትማራላችሁ፡፡

9.1 ባህላዊ መለኪያዎችን በመጠቀም ርዝመትን መለካት

የመማር ብቃት፡-

ርዝመትን ባህላዊ መለኪያዎች መለካትና በሳንቲ ሜትር እና በሜትር መለካት

የቡድን ስራ 9.1

1. የሂሳብ ደብተራችሁንና ሂሳብ መፅሀፋችሁን በስንዝራችሁ ለኩ፡፡
2. ባህላዊ የርዝመት መለኪያ የሆኑትን ከቤተሰቦቻችሁ በመጠየቅ ከክፍል ጓደኞቻችሁ ጋር ተዎያዩበት፡፡

አስተዉሉ

ባህላዊ የርዝመት መለኪያ ከሚባሉት ዉስጥ ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸዉ፡፡

1. ስንዝር
2. ክንድ
3. እርምጃ 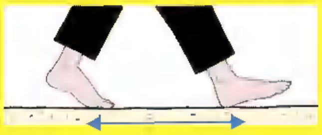
4. ጫማ
5. ገመድ

በተጨማሪም እርዝመትን በሜትርና በሳንቲ ሜትር በመጠቀም መለካት ይቻላል፡፡

በሜትርና በሳንቲ ሜትር ለመለካት ሜትርና ማስመሪያ እንጠቀማለን፡፡

ሜትር

ማስመሪያ 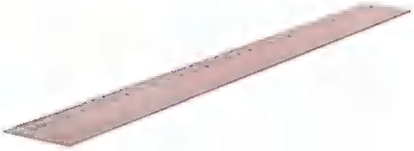

አስተዉሉ
አንድ ሜትር 100 ሳንቲ ሜትር ነዉ። ሲለዚህ ሳንቲ ሜትር ከሜትር ያንሳል ማለት ነዉ።

የቡድን ስራ 9.2

1. የሂሳብ መጽሐፋችሁን በማስመሪያ ለኩ።
2. የመማሪያ ክፍላችሁን እና የመጫዎቻ ሜዳችሁን ሜትር በመጠቀም ለኩ።

ተመሳሳይ መደብ ያላቸዉን እርዝመቶችን መደመርና መቀነስ

ምሳሌ

ሀ. 2ሜትር + 3ሜትር = 5ሜትር

ለ. 25ሳንቲ ሜትር + 32ሳንቲ ሜትር = 57 ሳንቲ ሜትር

ሐ. 26ሜትር - 12ሜትር = 14ሜትር

መ. 28 ሳንቲ ሜትር - 12 ሳንቲ ሜትር = 16ሳንቲሜትር

መልመጃ 9.1

1. በምሰሌዉ መሰረት የሚከተሉትን የርዝመት መለኪያ ከትክክለኛ ስማቸዉ ጋር አዛምዱ።

ሀ. እርምጃ

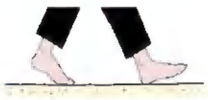

ለ. ክንድ

ሐ ሜትር

መ. ማስመሪያ

ሠ. ገመድ

2. የሚከተሉትን እርዝመቶች አስሉ፡፡

ሀ. 32ሜትር + 23ሜትር

ለ. 35ሳንቲ ሜትር + 32ሳንቲ ሜትር

ሐ. 28 ሳንቲ ሜትር - 12 ሳንቲ ሜትር

3. እስኪብርቶአችሁን በስንዝራችሁ ለኩ፡፡ ስንት ስንዝር ሆነ?

4. የክፍል ሰሌዳችሁን በማስመሪያ ለኩ፡፡ ስንት ሆነ?

9.2 ርዝመትን ማወዳደር

የመማር ብቃት፡

- የተለያዩ ርዝመቶችን ማወዳደር፡፡

ተግባር 9.1

1. ከአምስቱ የእጃችሁ ጣቶች መካከል

ሀ. ረጅሙ የትኛዉ ነዉ?

ለ. አጭሩ የትኛዉ ነዉ?

2. ከሂሳብ መፅሃፋችሁ እና ከአማርኛ መፅሃፋችሁ የቱ ይረዝማል?

ተመሳሳይ መደብ ያላቸዉን እርዝመቶችን ማወዳደር

ምሳሌ

ሀ. 2ሜትር < 8ሜትር　　ሐ. 58ሜትር = 58ሜትር

ለ. 25ሜትር > 4ሜ　　መ. 56ሳንቲ ሜትር < 96ሳንቲሜትር

መልመጃ 9.2

1. ከሚከተሉትን ምስሎች ረጅም ወይም አጭር በማለት ለዩ፡፡

ሀ. ለ.

ሀ. ለ.

ሀ. ለ.

2. የሚከተሉትን እርዝመቶች አወዳድሩ፡፡

ሀ. 9ሜትር ___ 19ሜትር

ለ. 35ሜትር ___ 35ሜትር

ሐ. 98ሜትር ___ 58ሜትር

መ. 96ሳንቲ ሜተር ___ 86ሳንቲ ሜትር

9.3 ባህላዊ መለኪያዎችን በመጠቀም መጠነ ቁስን መለካት

የመማር ብቃት፡

- መጠነቁስን ባህላዊ መለኪያዎች መለካት እና በኪሎ ግራም እና በግራም መለካት፡፡

የቡድን ስራ 9.3

1. አንድ ጆንያ ጤፍ ስንት ጆክ ይሆናል?

2.ባህላዊ የመጠነ ቁስ መለኪያ የሆኑትን ቤተሰቦቻችሁን በመጠየቅ ክፍል ዉስጥ ከጓደኖቻችሁ ጋር ተወያዩባቸዉ፡፡

አስተዉሉ፡

ባህላዊ የመጠነ ቁስ መለኪያ ከሚባሉት ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸዉ፡፡

1. ቁና 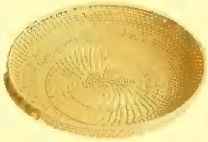

2. ጆክ

3. ጆንያ

4. ጣሳ

በተጨማሪም መጠነ ቁስን ኪሎ ግራምና በግራም በመጠቀም መለካት ይቻላል፡፡ ኪሎግራምና ግራምን ለመለካት ሚዛንን እንጠቀማለን፡፡

ግራም ከኪሎ ግራም ያንሳል፡፡

ሚዛን ወይም 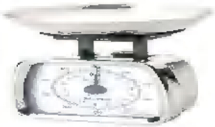

የቡድን ስራ 9.4

ሀ. ሂሳብ መፅሃፋችሁን በሚዛን ለኩ፡፡ ስንት ኪሎግራም ሆነ?

ለ. የጀሚላ እናት በተለያዩ ቀናቶች 2 ኪሎግራምና 5ኪሎገራም ስኳር ገዛች፡፡የጀሚላ እናት አጠቃላይ ስንት ኪሎገራም ስኳር ገዛች?

ተመሳሳይ መደብ ያላቸዉን መጠነቁስን መደመርና መቀነስ

ምሳሌ ሀ. 2ኪሎግራም + 3ኪሎግራም = 5ኪሎግራም

ለ. 25ግራም + 32ግራም = 57ግራም

ሐ. 26ኪሎግራም - 12ኪሎግራም = 4ኪሎግራም

መልመጃ 9.3

1. በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን የመጠነ ቁስ መለኪያ ከትክክለኛ ስማቸዉ ጋር አዛምዱ፡፡

ሀ. ጆንያ

ለ. ቁና

ሐ. ጆክ

መ. ሚዛን

ሠ. ጣሳ

2. የሚከተሉትን መጠነ ቁሶች አስሉ።

ሀ. 12ኪሎግራም + 3ኪሎግራም

ለ. 45ግራም + 32ግራም

ሐ. 36ኪሎግራም - 12ኪሎግራም

መ. 48ግራም - 32ግራም

9.4 መጠነቁስን ማወዳደር

የመማር ብቃት:

- የተለያዩ መጠነ ቁሶችን ማወዳደር።

የቡድን ስራ 9.5

1. ከሂሳብ መፅሃፋችሁ እና ከአማርኛ መጥሃፋችሁ የትኛዉ የበለጠ መጠነ ቁስ አለዉ?
2. ከአንድ ኳስ፣ ከአንድ ሂሳብ መፅሀፍ እና ከአንድ አስኪብርቶ የትኛዉ የበለጠ መጠነ ቁስ አለዉ?
3. ከ5 ኪሎግራም ስኳርና ከ3ኪሎግራም ስኳር የትኛዉ የበለጠ መጠነ ቁስ አለዉ?

ተመሳሳይ መደብ ያላቸዉን መጠነቁስን ማወዳደር

ምሳሌ

ሀ. 12ኪሎግራም > 3ኪሎ ግራም

ለ. 25ግራም < 32ግራም

ሐ. 12ኪሎግራም = 12ኪሎግራም

መ. 25ግራም > 15ግራም

መልመጃ 9.4

1. ከሚከተሉትን ከሀ እና ከለ ምስሎች የትኛዉ የበለጠ መጠነ ቁስ አለዉ፡፡

ሀ. 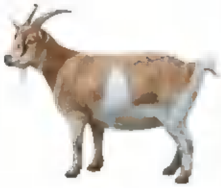
ለ.

ሀ.
ለ.

ሀ.
ለ.

2. የሚከተሉትን መጠነ ቁሶች አወዳድሩ፡፡

ሀ. 42ኪሎግራም ___ 33ኪሎግራም

ለ. 65ግራም ___ 32ግራም

ሐ. 92ኪሎግራም ___ 92ኪሎግራም

መ. 75ግራም ___ 45ግራም

9.5 ባህላዊ መለኪያዎችን በመጠቀም ይዘቶችን መለካት

የመማር ብቃት፡

- ይዘትን ባህላዊ መለኪዎች ኩባያ፣ ሲኒ እና በሊትርና በሚሊሊትር መለካት፡፡

የቡድን ስራ

1. ዉሃ በምን እንደሚለካ ቤተሰቦቻችሁን ጠይቁ፡፡
2. ባህላዊ የይዘት መለኪያ የሆኑትን ከቤተሰቦቻችሁ በመጠየቅ ከክፍል ጓደኞቻችሁ ጋር ተወያዩበት፡፡
3. አንድ ጀሪካን ዉሀ ስንት ብርጭቆ ይሆናል?

ባህላዊ የይዘት መለኪያ ከሚባሉት ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸዉ፡፡

ኩባያ

የዉሀ ብርጭቆ

ጀግ

የሻይ በርጭቆ

ጀሪካን

ማሰሮ

በተጨማሪም ይዘትን በሊትርና በሚሊ ሊትር በመጠቀም መለካት ይቻላል፡፡ ሚሊ ሊትር ከሊትር ያንሳል፡፡

ተመሳሳይ መድብ ያላቸዉን ይዘቶች መደመርና መቀነስ

ምሳሌ

ሀ. 12ሊትር + 3ሊትር = 15ሊትር

ለ. 45ሚሊ. ሊትር + 32ሚሊ. ሊተር = 77 ሚሊ. ሊትር

ሐ. 36ሊትር - 12ሊትር = 24ሊትር

መልመጃ 9.5

1. ሚከተሉትን ይዘቶች አስሉ፡፡

ሀ. 12ሊትር + 13ሊትር

ለ. 45ሚሊ. ሊትር + 22ሚሊ. ሊተር

ሐ. 26ሊትር - 12ሊትር

መ. 55ሚሊ. ሊትር - 32ሚሊ. ሊተር

2. በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን የይዘት መለኪያ ከትክክለኛ ስማቸዉ ጋር አዛምዱ፡፡

ሀ. ኩባያ

ለ የዉሀ ብርጭቆ

ሐ. ጆክ

መ. የቡና መጠጫ ስኒ

ሠ. የሻይ በርጭቆ

ረ. ጀሪካን

9.6 ይዘትን ማወዳደር

የመማር ብቃት:

- የተለያዩ ይዘቶችን ማወዳደር::

ተግባር 9.2

1. ከዉሀ መጠጫ እና ከቡና መጠጫ የቱ ይበልጣል?
2. በመኖሪያ ቤታችሁ ካሉት የፈሳሽ መያዣዎች ሁሉ ትልቁ ምን ተብሎ ይጠራል?
3. ከአንድ ሊትር ዉሀና ከአምስት ሊትር ዉሀ የቱ ይመልጣል?

ተመሳሳይ መድብ ያላቸዉን ይዘቶች ማወዳደር

ምሳሌ ሀ. 12ሊትር $<$ 3ሊትር

ለ. 45ሚሊ ሊትር $>$ 32ሚሊ ሊተር

ሐ. 36ሊትር = 36ሊትር

መልመጃ 9.6

1. ከሚከተሉትን ምስሎች የትኛዉ የበለጠ የይዘት መጠን ይይዛል?

ሀ. ለ.

ሀ. ለ.

ሀ. ለ.

2. የሚከተሉትን ይዘቶች አወዳድሩ::

ሀ. 22ሊትር ___ 13ሊትር

ለ. 25ሚሊ ሊትር ___ 32ሚሊ ሊተር

ሐ. 35ሚሊ ሊትር ___ 25ሚሊ ሊትር

መ. 26ሊትር ___ 26ሊትር

የምዕራፍ 9 ማጠቃለያ

➢ ባህላዊ የርዝመት መለኪያ ከሚባሉት ጥቂቶቹ፡

1. ስንዝር
2. ክንድ
3. ጫማ
4. ገመድ
5. እርምጃ

➢ ባህላዊ የመጠነ ቁስ መለኪያ ከሚባሉት ጥቂቶቹ፡

1. ቁና
2. ጆክ
3. ጆንያ
4. ጣሳ

➢ ባህላዊ የይዘት መለኪያ ከሚባሉት ጥቂቶቹ፡

1. ኩባያ
2. ጆክ
3. የዉሀ ብርጭቆ
4. የቡና መጠጫ ስኒ
5. ጀሪካን
6. ማሰሮ

የምዕራፍ 9 የማጠቃለያ መልመጃ

1. በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን ባህላዊ መለኪዎች ከተክክለኛ ስማቸዉ ጋር አዛምዱ፡፡

ሀ. ጀሪካን

ለ. ኩባያ

ሐ. ቁና

መ. ክንድ

ሠ. ስንዝር

ረ. ጆንያ

ሰ. ጫማ

2. የሚከተሉትን አሰሉ፡፡

ሀ. 32 ሊትር - 11 ሊትር

ለ. 45 ሜትር + 22 ሜትር

ሐ. 35 ገራም+ 22 ግራም

መ. 35ግራም - 12ግራም

3. ከቡና መጠጫ ስኒ እና ከዉሀ መጠጫ ብርጭቆ የትኛዉ የበለጠ ዉሀ መያዝ ይችላል?

4. ከሂሳብ መፅሀፋችሁና ከእንግሊዘኛ መፅሃፋችሁ የትኛዉ የበለጠ መጠነ ቁስ አለዉ፡፡

ምዕራፍ 10 የኢትዮጵያ ገንዘብ

የመማር ዉጤቶች፣ ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፣

- የኢትዮጵያዉን ሳንቲሞችና የብር ኖቶችን ትገነዘባላችሁ።
- የኢትዮጵያን ብሮችና ሳንቲሞች ያላቸዉን ዝምድና ትረዳላችሁ።

መግቢያ

በዚህ ምዕራፍ ስለ ኢትዮጵያ ገንዘቦች ሁለት ዋና ዋና እዉቀቶችን ትማራላችሁ። እነሱም የመጀመሪያዉ ቁጥሮችን ለተጨባጭ አገልግሎት ማዋል፣ ሁለተኛዉ ደግሞ በአካባቢችን አገልግሎት እየሰጠ ያለዉ የገንዘብ ምንነትና አጠቃቀም።

10.1 የኢትዮጵያ ኖቶችና ሳንቲሞች

የመማር ብቃት

- የኢትዪጵያን ሳንቲሞች እና ብሮች መገንዘብ።

የቡድን ስራ10.1 የኢትዮጵያ የብር ኖቶች ስም ዘርዝሩ።

አስተውሉ

አሁን በአገልግሎት ላይ ያሉ የኢትዮጵያን ሳንቲሞች የሚከተሉት ናቸዉ። ሁሉም ሳንቲሞች የፊትና የኋላ ምልክቶች አሏቸዉ።

አንድ ሳንቲም	አምስት ሳንቲም	አስር ሳንቲም	ሃያ አምስት ሳንቲም	አምሳ ሳንቲም	የአንድ ብር ሳንቲም

አሁን በአገልግሎት ላይ ያሉ የኢትዮጵያን የብር ኖቶች የሚከተሉት ናቸዉ።

ሁሉም ብር ኖቶች የፊትና የኋላ ምልክቶች አሏቸዉ።

አምስት ብር

አስር ብር

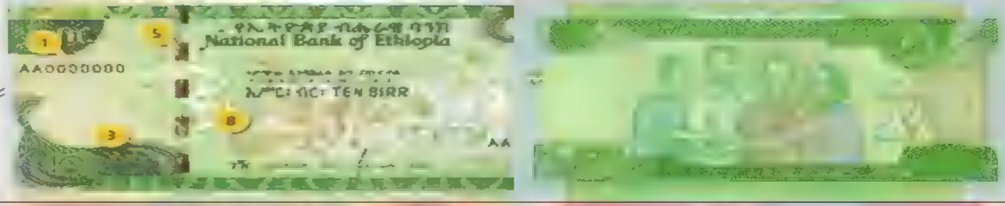

አምሳ ብር

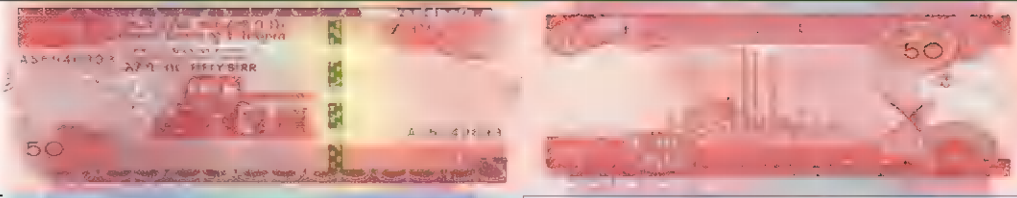

መቶ ብር

ሁለት መቶ ብር

መልመጃ 10.1

1. ሰንጠረዡን በምሳሌዉ መሰረት ሙሉ፡፡

ሀ.

የተሰጡት ሳንቲሞች	በባለ አንድ ሳንቲም ምንዛሬ	በባለ አምስት ሳንቲም ምንዛሬ	በባለ አስር ሳንቲም ምንዛሬ	በባለ ሃያአምስት ሳንቲም ምንዛሬ
50	50	10	5	2
25				
10				
5				

ለ.

የተሰጠዉ የብር ኖት	ምንዛሬ			
	በባለ 1 ብርኖት	በባለ 5 ብርኖት	በባለ 10 ብርኖት	በባለ 50 ብርኖት
200	200	40	20	4
100				
50				
10				

2. የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ፡፡

ሀ. አንድ ባለ 25 ሳንቲም በስንት በባለ 5 ሳንቲም ይመነዘራል?

ለ. አንድ ባለ 1 ብር ሳንቲም በስንት በባለ 10 ሳንቲም ይመነዘራል?

ሐ. አንድ ባለ 50 ብር የብር ኖት በስንት በባለ 5 የብር ኖት ይመነዘራል?

መ. አንድ ባለ 200 ብር የብር ኖት በስንት በባለ 50 የብር ኖት ይመነዘራል?

10.2 የሳንቲሞችና የብር ኖቶች ዝምድና

የመማር ብቃት

➢ በብርና በሳንቲሞች መካከል ያሉትን ዝምድናዎች መናገር።

የቡድን ስራ 10.2

1. ባለ 1 የብር ኖት በባለ ስንት የሃያ አምስት ሳንቲም ይመነዘራል?
2. ባለ 5 የብር ኖት በባለ ስንት የአምሳ ሳንቲም ይመነዘራል?

አስተውሉ፡- የብር ኖቶች በሳንቲሞች ሊመነዘሩ ይችላሉ።

ምሳሌ

ሀ. ባለ 1 የብር ሳንቲም በባለ 100 የአንድ ሳንቲም ይመነዘራል።

ለ. ባለ 5 የብር ኖት በባለ 10 የአምሳ ሳንቲም ይመነዘራል።

ሐ. ባለ 10 የብር ኖት በባለ 20 አምሳ ሳንቲም ይመነዘራል።

መልመጃ 10.2

1. የሚከተለዉን ሰንጠረዥ ሙሉ።

የብር ኖት	ባለ 10 ሳንቲም	ባለ 25 ሳንቲም	ባለ 50 ሳንቲም	ባለ 1 ብር ሳንቲም
1				
5				
10				

2. ባለ 100 የብር ኖት ባለ ስንት በባለ 50 ብር ይመነዘራል።

10.3 የቃላት ፕሮብሌሞችን መፍታት

የመማር ብቃት

- የቃላት ፕሮብሌሞችን መስራት፡፡

የቡድን ስራ 10.3

የሳንቲምና የብር ኖት ሞዴሎችን ከወረቀት ወይም ከሌላ በአካባቢ ከሚገኙ ቁሶች ስሩ፡፡

አስተውሉ

የብር ኖትና ሳነቲሞችን ምክንያት በማድረግ የተለያዩ የቃላት ፕሮብሌሞች መስራት ይቻላል፡፡

ምሳሌ

ሀ. ባለ 1 የብር ሳንቲም በባለ 100 የአንድ ሳንቲም ይመነዘራል፡፡

ለ. ባለ 5 የብር ኖት በባለ 10 የአምሳ ሳንቲም ይመነዘራል፡፡

ሐ. ባለ 10 የብር ኖት በባለ 20 አምሳ ሳንቲም ይመነዘራል፡፡

ምዕራፍ 10 ማጠቃለያ

➢ የኢትዮጵያ ሳንቲሞች:

- ባለ አንድ ሰንቲም
- ባለ አምስት ሳንቲም
- ባለአስር ሳንቲም
- ባለ ሃያ አምስት ሳንቲም
- ባለ አምሳ ሳንቲም
- ባለ አንድ የብር ሳንቲም

➢ የኢትዮጵያ የብር ኖቶች:

- ባለ አምስት ብር ኖት
- ባለ አስር ብር ኖት
- ባለ አምሳ ብር ኖት
- ባለ መቶ ብር ኖት
- ባለ ሁለት መቶ ብር ኖት

➢ ሁሉም ሰንቲሞችና የብር ኖቶች የፊትና የኋላ ምልክቶች አሏቸዉ።

➢ የብር ኖቶች በሳንቲሞች ይመነዘራሉ።

የምዕራፍ 10 ማጠቃለያ መልመጃ

1. በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን የብር ኖቶችና ሳንቲሞች ከትክክለኛ ምስላቸዉ ጋር አዛምዱ፡፡

ሀ. 5 ብር

ለ. 50 ብር

ሐ. ሁለት መቶ ብር

መ. 50 ሳንቲም

ሠ. የአንድ ብር ሳንቲም

ረ. 10 ሳንቲም

ሰ. 100 ብር

2. አንድ ባለ 50 ሳንቲም በስንት በባለ 10 ሳንቲም ይመነዘራል?

3. አንድ ባለ 100 ብር ኖት በስንት በባለ 10 ብር ኖት ይመነዘራል?

4. አንድ ባለ 200 ብር የብር ኖት በስንት በባለ 10 የብር ኖት ይመነዘራል?

ምዕራፍ 11 የኢትዮጵያ ጊዜ

የመማር ዉጤቶች፡- ተማሪዎች ከዚህ ምዕራፍ በኋላ፣

- ጊዜን በሴኮንዶች፣ በደቂቃዎች እና በሰአት ::
- የሳምንቱን ቀናት ስሞችን መጥራት

መግቢያ

ጊዜ ለሰዉ ልጆች አስፈላጊ ከሆኑ ነገሮች አንዱ ነዉ። በዚህ ምዕራፍ ስለ ጊዜ ምንነት እና እንዴት መቁጠር ወይም መለካት እንዳለባችሁ ትማራላችሁ።

11.1 የኢትዮጵያ ጊዜ አቆጣጠር

የመማር ብቃት

- ጊዜን በሴኮንዶች፣በደቂቃዎች እና በሰአት መናገር።

የቡድን ስራ

1. ወደ ትምህርት የምትመጡበትን ጊዜ ግለፁ።
2. ፀሀይ የምትወጣበትና የምትጠልቅበት ጊዜ ተናገሩ።
3. ፀሀይ ከወጣች በኋላ ያለዉ ጊዜ ምን ይባላል? ከጠለቀችስ በኋላ?

አስተውሉ

1. አንድን ቀን ጠዋት፣ እኩለ ቀን፣ ማታ እና ሌሊት ብለን መከፋፈል እንችላለን፡፡
2. ጸሀይ ወጥታ፣ ጠልቃ ተመልሳ እስከምትወጣ ያለዉ የጊዜ ርዝመት አንድ ቀን ይባላል፡፡
3. አንድ ቀን 24 ሰአት ነዉ፡፡ አንድ ሰዓት 60 ደቂቃ ነዉ፡፡ እንዲሁም 1 ደቂቃ 60 ሴኮንድ ነዉ፡፡
4. ሰዓትን የምንቆጥርበት የተለያዩ መቁጠሪያዎች አሉ፡፡ ከዚህ በታች ያሉት የሰዓት መቁጠሪዎች ናቸው፡፡

መልመጃ 11.1

1. በምሳሌዉ መሰረት የሚከተሉትን የሰዓት ሞዴሎች ስንት ሰአት ከስንት ደቂቃ እና ሴኮንድ እንደሆኑ ፃፉ፡፡

ምሳሌ

9 ሰዓት ከ25 ሴኮንድ ያመለክታል፡፡

ከሰዓቱ ሞዴል እንደምትመለከቱት

- አጭሩ ሰዓትን
- መካከለኛው ደቂቃዉን
- ረጅሙ ደግሞ ሴኮንዱን ይነግረናል፡፡

ሀ.

ለ.

ሐ.

2. የመኝታ ጊዜቻችሁንና የምሳ ሰዓታችሁን ግለፁ።

11.2 የሳምንቱ ቀናት

የመማር ብቃት፡

• የሳምንቱን ቀናት ስሞችን መጥራት።

ተግባር 11.1

አንድ ሳምንት ስንት ቀን ሊሆን ይችላል

አስተዉሉ፡- አንድ ሳምንት 7 ቀናቶች አሉት።

የሳምንቱ ቀናቶች የራሳቸዉ ስም አላቸዉ። እነሱም

1. ሰኞ	3. ረቡዕ	5. አርብ	7. እሑድ
2. ማክሰኞ	4. ሐሙስ	6. ቅዳሜ	

የቡድን ስራ

ሰኞ ማክሰኞ የተባለዉን መዝሙር ዘምሩ።

መልመጃ 11.2

1. አንድ ቀን ስንት ሰዓት ነዉ።
2. አንድ ሳምንት ስንት ቀናቶች ናቸዉ።
3. የጎደለዉን ባዶ ቦታ ሙሉ።

ሰኞ		ረቡዕ		አርብ		እሁድ

11.3 በጊዜ የተሰጡ የቃላት ፕሮብሌሞችን መፍታት

የመማር ብቃት:

- ባለ 1 ደረጃ ፕሮብሌሞችን ይሰራሉ።

ተግባር: 2 ሳምንት ስንት ቀናቶች ይኖሩታል?

በጊዜ የተሰጡ የቃላት መልመጃዎችን እንደሚከተለዉ መፍታት ይቻላል።

ምሳሌ 3 ሳምንት ስንት ቀናቶች ይሆናሉ?

3 ሳምንት =1 ሳምንት +1 ሳምንት+1 ሳምንት ማለት ነዉ።

1 ሳምንት = 7 ቀናቶች ነወ።

ስለዚህ 3 ሳምንት = 7+7+7 = 21 ቀናቶች ይሆናል።

መልመጃ 11.3

1. 2 ቀኖች ስንት ሰዓት ይሆናል
2. 4 ሳምንት ስንት ቀኖች ይሆናል
3. 3 ቀናት + ___ ቀናት = 7 ቀናት
4. 2 ሳምንት + 5 ሳምንት = ___ ሳምንት
5. ከሰኞ ፣ ማክሰኞ፣ ___ ፣ ሀሙስ
6. ዛሬ ቀኑ አርብ ነዉ።ከሶስት ቀን በኋላ ቀኑ ማን ነዉ።

የምዕራፍ 11 ማጠቃለያ

- አንድን ቀን ጠዋት፣ እኩለ ቀን፣ ማታ እና ሌሊት ብለን መከፋፈል እንችላለን ::
- አንድ ቀን 24 ሰዓት ነዉ::
- አንድ ሳምንት 7 ቀናቶች አሉት::
- የሳምንቱ ቀናቶች የራሳቸዉ ስም አላቸዉ:: እነርሱም

1. ሰኞ
2. ማክሰኞ
3. ረቡዕ
4. ሀሙስ
5. ዓርብ
6. ቅዳሜ
7. እሑድ

የምዕራፍ 11 ማጠቃለያ መልመጃ

1. የሚከተሉትን የሰአት ሞዴሎች አንብቡ፡፡

ሀ.

ለ.

ሐ.

2. ከሰኞ በመቀጠል የምናገኘዉ የሳምንት ቀን ማነዉ?
3. ከሀሙስ በፊት የምናገኘዉ የሳምንት ቀን ማነዉ?
4. ትምህርት ቤት የመትሄዱባቸዉን ቀናቶች ዘርዝሩ፡፡
5. ትምህርት ቤት የማትሄዱባቸዉን ቀናቶች ዘርዝሩ፡፡
6. 3 ቀናቶች ስንት ሰዓቶች ናቸዉ?
7. 4 ሳምንቶች ስንት ቀናቶች ናቸዉ?